

BINNENKRANT

Huis De Zalm, Zoutwerf 5
2800 Mechelen

januari-februari-maart 2010

driemaandelijks tijdschrift
afgiftekantoor: 2800 - Mechelen Mail
P 408944

Verantwoordelijke uitgever: Fons Dierickx, Grote Baan 193, 9310 Herdersem

INHOUDSTAFEL

Toekomst <i>Ons Heem</i> . Tijdschrift over lokaal erfgoed in Vlaanderen	2
Lokale erfgoedcollecties op de kaart	2
Workshop: Een eenvoudige website voor je heemkundige kring of museum	3
Heemkundige activiteiten in de kijker	4
Nieuwe werkwinkel: Paleografie in actie!	8
Je mening telt!	8
Aan de slag met archief en documentatie. Cursusreeks over archief- en documentatiebeheer voor de lokale erfgoedhouder	9
Van archiefruimte tot zwembad: schimmels, natte voeten en papierproppen voorkomen bij waterschade	11
Persaandacht gevraagd! Stem je aanbod af op de vraag op de nieuwsmarkt	13
Heb je vragen?	19
Trage wegen open maken op de Dag van de trage weg	20
Welke genealogische software moet ik kiezen?	21
Herdenking 100ste verjaardag van de 'Grote Oorlog' (2014-2018)	23
Topstukken edelsmeedkunst	26
Ieperse vlaggen	26
SIWE-publicatie: Ingenieurs en hun erfgoed	27
Derde Vlaamse Dialectendag	28

Toekomst *Ons Heem* Tijdschrift over lokaal erfgoed in Vlaanderen

Op de raad van bestuur van 26 januari 2010 is de beslissing gevallen om de uitgave van *Ons Heem* tijdelijk te onderbreken. De raad van bestuur is namelijk van oordeel dat de huidige vorm van het tijdschrift niet meer voldoet aan de hedendaagse kwaliteitsnormen. Dit valt o.a. af te leiden uit het ieder jaar dalende abonnementenaantal en de resultaten van een recent gevoerde lezersenquête. Vandaar de bekommernis vanuit Heemkunde Vlaanderen om te werken aan een degelijk tijdschrift. Het is geenszins de bedoeling van Heemkunde Vlaanderen om te stoppen met de uitgave

van een tijdschrift dat inhoudelijk de focus legt op heemkunde en lokaal erfgoed. Wel is het de bedoeling om binnen een haalbare termijn met een goed, degelijk, vernieuwend en kwaliteitsvol tijdschrift naar buiten te komen. In januari 2011 zal aldus een gloednieuw tijdschrift van Heemkunde Vlaanderen op de markt gebracht worden.

In het najaar van 2010 zullen wij u grondig informeren over de nieuwe formule van het tijdschrift, zodat u weet wat u in de toekomst mag verwachten.

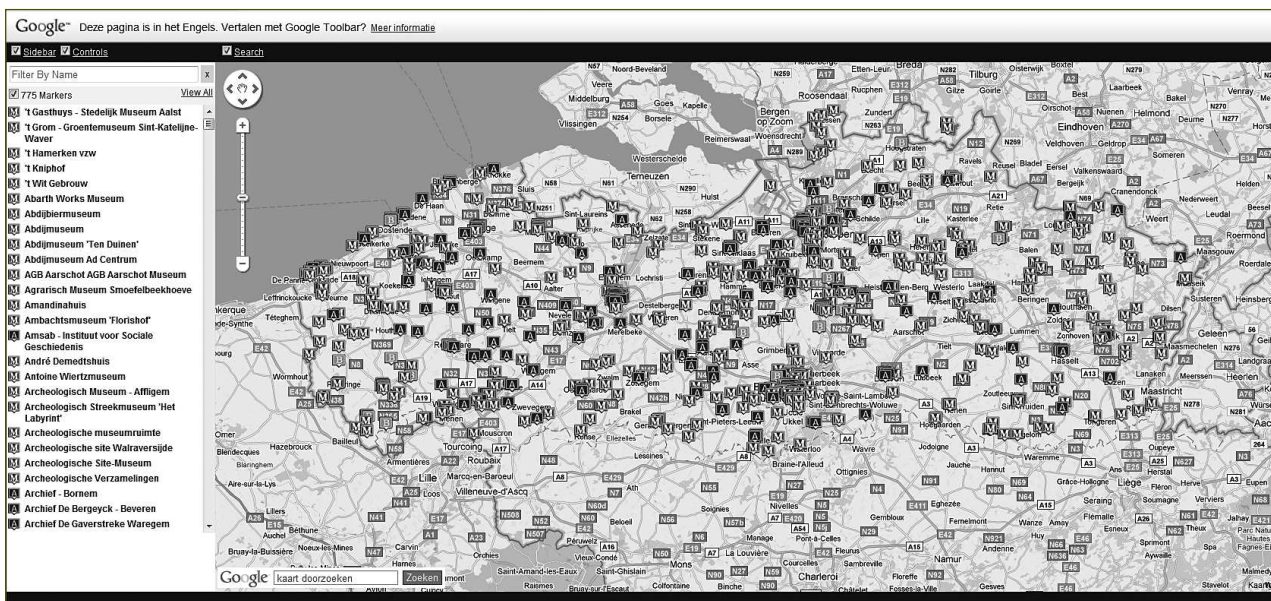
Lokale erfgoedcollecties op de kaart

Op de website van Heemkunde Vlaanderen vind je sinds kort een overzicht van lokale erfgoedcollecties in heel Vlaanderen. Deze collecties worden weergegeven op een kaart van Vlaanderen. De rode labels op de kaart verwijzen naar lokale musea; de blauwe labels naar archieven en documentatiecentra. Je kunt inzoomen op een bepaald

gebied of zoeken op een trefwoord met het zoekvenster linksboven.

Deze eerste versie bevat ongetwijfeld nog fouten en onvolledigheden. Correcties en aanvullingen zijn dus zeker welkom!

http://www.heemkunde-vlaanderen.be/?page_id=2361

Workshop: Een eenvoudige website voor je heemkundige kring of museum

**Heist-op-den-Berg, zaterdag 8 mei 2010
i.s.m. Heemkring Die Swane**

Veel heemkundige kringen zijn intussen al aanwezig op het internet met een eigen website. Sommige heemkundige websites zijn zeer uitgebreid, terwijl andere websites hoofdzakelijk een digitaal 'visitekaartje' zijn voor de vereniging. Heeft jouw heemkring nog geen eigen website? Dan loont het misschien wel de moeite om hierrond een initiatief te nemen. Terwijl tot voor enkele jaren enkel gespecialiseerde informatici een website konden bouwen, is dat tegenwoordig helemaal niet meer het geval. Er zijn nu ontelbare mogelijkheden om zonder enige technische kennis een eigen website te maken. Bovendien hoeft dit helemaal niet duur te zijn.

Wil je echt aan de slag, maar heb je nog wat hulp nodig? Dan kan je op zaterdag 8 mei terecht in Heist-op-den-Berg voor een praktische workshop over het maken van een (heemkundige) website.

De workshop is resultaatgericht: de bedoeling is dat de deelnemers tijdens de workshop al een echte website opzetten, en voldoende informatie hebben om deze na de workshop verder af te werken en te onderhouden. Na een korte inleiding over het maken van websites, gaan de deelnemers aan de slag met twee systemen om een eenvoudige website op te zetten:

1. Weebly

Wil je een eenvoudige website in elkaar knutselen, maar heb je niet zoveel verstand van html of weinig zin om je te verdiepen in deze materie? Met Weebly bouw je – dankzij een eenvoudig drag-and-drop systeem – in een handomdraai een mooie site. De dienst is volledig gratis. Meer info op www.weebly.com

2. Wordpress

Wil je iets meer mogelijkheden, dan zal je misschien wel een 'content management systeem' (CMS) willen installeren. Ook eenvoudige blog-software zoals Wordpress kan tegenwoordig echter als CMS gebruikt worden,

en is vaak gebruiksvriendelijker dan de echte CMS-systemen. Meer info op www.wordpress.org

Deelnemen?

Het aantal deelnemers is beperkt tot 8 personen, zodat een persoonlijke begeleiding mogelijk is.

Van de deelnemers wordt verwacht dat ze

- effectief van plan zijn om een website te maken rond heemkunde / lokaal erfgoed
- op voorhand al de gewenste domeinnaam registreren
- relevant tekst- en beeldmateriaal meebrengen naar de workshop.

Deelname aan de workshop is gratis. Houd er wel rekening mee dat de registratie van een domeinnaam (inclusief webruimte) ongeveer 35 euro (per jaar) kost. Na inschrijving krijg je hierover de nodige informatie.

Aanmelden voor de workshop kan via tijl.vereenoooghe@heemkunde-vlaanderen.be

Praktisch:

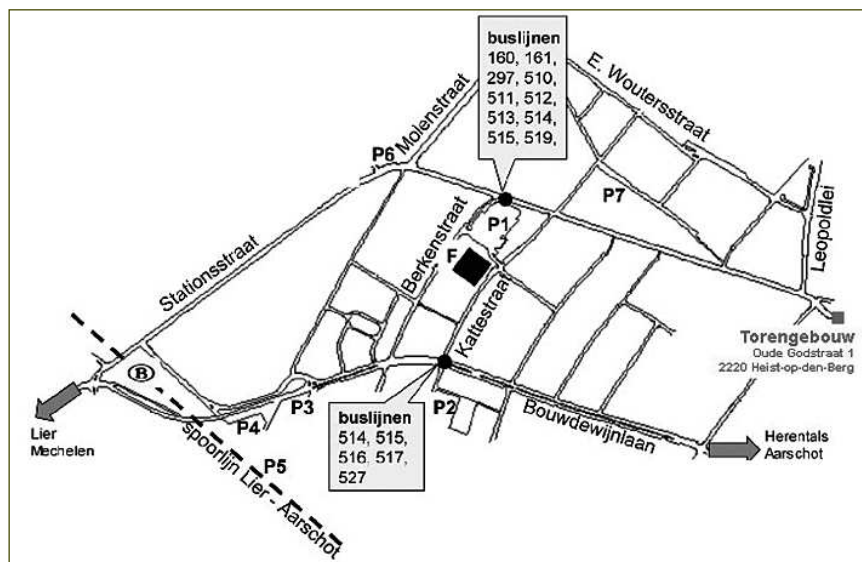
zaterdag 8 mei 2010 | 14u-18u

Torengedebouw | Cursuscentrum

Oude Godstraat 1, 2220 Heist-op-den-Berg

www.zwaneberg.be

Parkeren is mogelijk aan de Leopoldlei (2 minuten wandelafstand) of aan het Kerkplein.

Heemkundige activiteiten in de kijker

Sinds december 2009 plaatst Heemkunde Vlaanderen elke maand een originele heemkundige activiteit 'in de kijker'. Deze activiteit krijgt aandacht op de website, in de elektronische nieuwsbrief en in de Binnenkrant. Ook een activiteit van jouw vereniging kan in de kijker komen! We zijn op zoek naar activiteiten die origineel of vernieuwend zijn, of een voorbeeldfunctie kunnen hebben voor andere organisaties.

Voldoet jouw activiteit aan die criteria? Stuur dan een verslag en een aantal foto's naar consulenten@heemkunde-vlaanderen.be, en wie weet staat jouw activiteit volgende maand in de kijker.

Mijn naam is Semal

In februari 2010 zetten we *Heemkring Opwijk-Mazenzele* in de kijker. Samen met het kunstenaarscollectief *Toer&Taxus* buigt de heemkring zich al sinds 2007 over het leven en het oeuvre van de getalenteerde Opwijkse architect Paul Semal. Onlangs werd het erfgoedproject 'Architect Paul Semal (1891-1975)' succesvol afgerond. Van ca. 1925 tot WO II bouwde Paul Semal in Opwijk en omgeving een veelzijdig oeuvre op, aanvankelijk in cottagestijl, later (vanaf ca. 1930) geleidelijk aan in zijn eigen kenmerkende modernistische stijl. Woningen, scholen, een kerk, een melkerij, een bloemmolen...: allemaal gebouwen die vandaag nog opvallend modern ogen door hun soberheid en specifieke vormtaal. Van architect Paul Semal is geen globale archiefcollectie bewaard gebleven. Het opstellen van onder meer een lijst van zijn oeuvre moest dan ook gebeuren, met veel zoekwerk en geduld, aan de hand van toevallige vondsten, erg verspreid archiefmateriaal (bouwaanvragen en -vergunningen,...), stijlwaarneming van vermoedelijk realisaties

van zijn hand, mondelinge informatie...

De samenwerking tussen het kunstenaarscollectief en de heemkundige kring was niet toevallig. Beide verenigingen hebben sinds vele jaren een bijzondere belangstelling voor het plaatselijk (onroerend) erfgoed, en engageerden zich ook in het verleden al in diverse manifestaties en ieder volgens zijn werkingsvorm, voor het behoud en de herwaardering van het bouwkundig en landschappelijk collectief patrimonium. Zo streefden beide verenigingen de laatste jaren naar een herwaardering en een respectvolle herbestemming van één van de belangrijkste werken van architect Paul Semal: de vroegere gemeentelijke jongensschool van Opwijk uit 1937.

Kris De Plecker, voorzitter van *Toer&Taxus*: "Kunstenaars kijken met diep respect en met oprechte interesse naar de realisaties uit het verleden. De vele technieken, stromingen, -ismen, enz... zijn voor hen een gigantische bron aan informatie om hun ideeën en creaties op te baseren. Het is niet aan de kunstenaar te kopiëren, want dan spreekt men van een vakman, een ambachtsman. Een kunstenaar overstijgt het materiaal en het medium

door toevoeging van een intellectuele, conceptuele meerwaarde. Het zuivere inventariseren, catalogeren van het verleden behoort tot het domein van de heemkunde. De kunstenaar grijpt terug naar het verleden om artistiek werk te ontwikkelen.”

Zo ging het ook met de [voormalige jongensschool van Nijverseel](#). In 2007 vormde dit modernistische pareltje het uitgangspunt voor een tentoonstelling met werk van verschillende kunstenaars die elk op hun manier en met een eigen beeldtaal de eigenheid van het schooltje, het schoolleven verbeeldden. Naast de artistieke projecten was er tegelijk een didactisch luik over het leven en werk van architect Paul Semal. Plannen, foto's en aanverwante documenten werden getoond op een zorgvuldige manier, in symbiose met de verschillende kunstwerken. Toeschouwers kwamen op die manier in contact met zowel het artistieke als het didactische, informatieve facet van de tentoonstelling. Deze combinatie werd bijzonder op prijs gesteld. Deze tentoonstelling was ook de aanleiding voor de latere bescherming van de volledige site van het schoolgebouw met bijgebouwen.

Tijdens de Open Monumentendag 2009 werkten Heemkring Opwijk-Mazenzele en kunstenaarscollectief Toer&Taxus een gelijkaardige combinatie uit. Met als thema 'zorgmonumenten' stonden toen enkele realisaties van Paul Semal bijzonder in de kijker: de jongensschool van Nijverseel, de Waag (Singel-Kattestraat) en de verbouwing en vergroting in 1928-'30 van de vroegere gemeentelijke jongensschool van Opwijk. Daarnaast werd er in de turnzaal van de voormalige jongensschool een [tentoonstelling](#) opgebouwd over het leven en werk van Paul Semal aan de hand van elf tentoonstellingspanelen. Bezoekers kregen aan de hand van gedetailleerde documentatie een inkijk in de verschillende gebouwen en hun respectievelijke functies. Toer&Taxus nam het leven en werk van Paul Semal onder de loep. Een synthesesentoonstelling met realisaties van Paul Semal werd getoond met een selectie van kunstwerken uit de T&T triënnale 2007. Beide tentoonstellingen vulden elkaar aan, met behoud van de eigenheid en specifieke invulling van zowel Heemkring Opwijk-Mazenzele als het kunstenaarscollectief Toer&Taxus.

Naast de realisatie van de tentoonstelling en een nieuwe website www.architectpaulsemal.be bestaat het erfgoedproject 'Paul Semal' uit een pakket met onder meer een [mooie kleurrijke poster](#) (100x70 cm) die de vele aspecten uit het oeuvre van Paul Semal met tekst en beeldmateriaal illustreert. Dit unieke document toont en vertelt op een speelse en tegelijkertijd didactische manier wie Paul Semal was en welke architecturale pareltjes hij realiseerde tijdens zijn relatief korte architectencarrière die liep van rond 1920 tot 1943. Het beeldmateriaal werd

door digitale montage- en collagetechnieken bij elkaar geplaatst zodat er een plastische, organische wisselwerking ontstaat tussen de vele kleine details die samen het kleurrijke totaalbeeld vormen. In kleine, overzichtelijke tekstpartijen werden de omliggende beelden gesitueerd en geduid. De talrijke leerlingen van verschillende Opwijkse scholen kregen bij hun bezoek aan de tentoonstelling bij OMDjunior 'Mijn naam is Semal, architect Paul Semal' (14-15 sept. 2009) een exemplaar aangeboden. Verder is er een foto-cd met beelden van het uitgebreid en gevarieerd oeuvre van Paul Semal, met daarnaast ook onder meer talrijke beelden van Open Monumentendag 2009 en OMD-junior in de vroegere jongensschool van Nijverseel. Een afbeelding van elk van de tentoonstellingspanelen staat ook (in hoge resolutie) op de foto-cd, samen met begeleidende teksten. Ook beelden van de kunstwerken van de tentoonstelling uit 2007 staan op de CD. Een derde luik van het pakket is een DVD met een [mondelinge getuigenis van zoon Hubert](#) over het leven en werk van zijn vader, architect Paul Semal. De getuigenis is een filmische registratie van een gesprek met hem eind augustus 2009. Hubert Semal spreekt zeer open over zijn vader als architect en als vader. De werkwijze van zijn vader als architect, de finale afkeer van het beroep van architect, zijn vertrek vanuit Opwijk naar Antwerpen en de breuk met wat voorafging... zijn allemaal elementen die zoon Hubert uit eerste hand weet te vertellen. Het werd een verzameling van zowel pijnlijke gebeurtenissen als grappige anekdotes. In die zin is het uniek te noemen dat niet alleen documenten werden bewaard, maar dat dit interview toch een aantal elementen blootlegt die tot voorheen enkel in het geheugen van Hubert een plaats hadden.

Met dank aan Maurice Willockx (Heemkring Opwijk-Mazenzele) en Kris De Plecker (Toer&Taxus) voor het verslag en de foto's. Website: www.heemkringopwijk.be | www.architectpaulsemal.be

Sint-Antonius keert terug naar Herdersem

*In januari 2010 zetten we **Heemkundige Kring De Faluintjes** in de kijker. Dankzij de inspanningen en fondsenwerving van de heemkundige kring kon een verloren gewaand beeld van Sint-Antonius teruggebracht worden naar zijn kapel in Herdersem, een deelgemeente van Aalst. De plechtige inwijding van het beeld vond plaats op de feestdag van de H. Antonius 17 januari 2010.*

Van oudsher wordt in Herdersem, vroeger een karakteristiek dorp van landbouw en veeteelt, de 'varkensheilige' Sint-Antonius-Abt als tweede patroonheilige vereerd. Sinds de jaren 1960 is de jaarlijkse Sint-Antoniuskermis, uitgegroeid tot een waar hoogtepunt in de regio. De 'Gilde van Sint-Antonius', ononderbroken actief sinds 1663, helpt de verering de nodige luister bij te zetten.

Op de hoek van de Grote Baan en de Alfons De Cockstraat in Herdersem staat een kapel die toegewijd is aan de H. Antonius, een eeuwenoude bidplaats die in 1894 werd heropgebouwd. Ze werd op initiatief van de heemkundige kring als monument geklasseerd in 1997. In deze kapel bevond zich sinds eeuwen ook een prachtig, gepolychromeerd houten beeld van Sint-Antonius-Abt. Het werd omstreeks 1630 vervaardigd door Antonius Faydherbe, een Mechelse beeldhouwer met wereldfaam. In 1966 werd dit beeld echter gestolen uit de kapel, en sindsdien bleef het opmerkelijk stil rond het beeld.

Totaal onverwacht kwam het gestolen beeld recent weer in de openbaarheid. Eind 2007 bood een Nederlands privé-museum een Mechels Sint-Antoniusbeeld te koop aan de Stedelijke Musea van Mechelen. Na grondig onderzoek bleek dat het hier ging om het uit Herdersem gestolen beeld. De polychromie van het beeld was wel gedeeltelijk verdwenen, wellicht gebeurde dit onmiddellijk na de diefstal om mogelijke sporen uit te wissen en een eventuele identificatie te bemoeilijken.

De stad Aalst onderzocht de mogelijkheid om het beeld op te eisen, maar dit bleek geen optie. Ook een aankoop van het beeld door het stadsbestuur bleek onmogelijk. Eind 2008 werd het beeld door het privé-museum op een veiling bovendien aan een anonieme verzamelaar verkocht. Het leek nu reddeloos verloren voor Herdersem. En toch zou Sint-Antonius naar zijn oorspronkelijke plaats in de kapel van Herdersem terugkeren...

Enkele maanden later kwam Heemkundige Kring De Faluintjes de nieuwe eigenaar immers toevallig op het spoor. Gezien de geschiedenis van het beeld verklaarde deze zich onmiddellijk bereid om het beeld tegen aankoopsprijs aan de Herdersemse gemeenschap door te verkopen.

Vanaf dat moment werd een actie gestart met als doelstelling de nodige fondsen voor de wederaankoop te ver-

zamen. De Prentkaartenclub Groot-Aalst, de heemkundige kring, de diverse wijkcomités en een groot aantal anonieme sponsors schonken een aanzienlijke som. De Herdersemse Dorpsraad (in samenwerking met een groot aantal vrijwilligers) organiseerde een zeer geslaagd eetfestijn waarvan de opbrengst integraal naar de terugkoop van het beeld ging, enzovoort. Ook de inwoners van het naburige dorp Moorsel, dat een speciale band heeft met de Herdersemse Antonius, droegen een groot deel bij in de actie.

Al in december 2009 was het nodige geld – zo'n 20.000 euro – ingezameld, zodat de verloren Sint-Antonius terug naar Herdersem kon worden gehaald. De hele actie bewijst dat een gemeenschap ook vandaag nog bereid is zich in te zetten voor het behoud van lokaal cultuurbezit en dat dit best gebeurt in samenwerking met andere verenigingen.

Op zondag 17 januari 2010, de feestdag van de heilige, werd het beeld tijdens de plechtige hoogmis in de parochiekerk van Herdersem ingezegend door de Gentse bisschop Luc Van Looy. Daarna werd het in stoet teruggebracht naar zijn aloude standplaats in de kapel aan de Grote Baan.

Het kostbare Sint-Antoniusbeeld zal slechts kort in de kapel verblijven. Binnenkort wordt het in bewaring gegeven aan het stedelijk museum 't Gasthuys van Aalst, waar het permanent zal worden tentoongesteld. Elk jaar zal de heilige evenwel naar Herdersem terugkeren voor het vieren van zijn feest rond 17 januari. In de toekomst zal ook verder gedacht worden aan een beveiligingssysteem. Zo zou het beeld zijn vaste plaats in de kapel misschien weer kunnen innemen, zonder enig risico om opnieuw te worden gestolen. En Sint-Antonius zag dat het goed was...

Met dank aan Heemkundige Kring De Faluintjes voor het verslag en de foto's.

Website: www.defaluintjes.be

Week van de Smaak in de Havesdonckhoeve

*In december 2009 zetten we **Ons Klein-Brabants Boeren-erf – Havesdonckhoeve** in Wintam (Bornem) in de kijker. Op 15 november 2009 organiseerden zij een activiteit in het kader van de Week van de Smaak.*

Zondagmorgen 15/11. Om 6u30 staat onze bakker al klaar in het bakhuis van de Havesdonckhoeve. 't Zijn vroege vogels bij ons. Doch om de houtoven tot de gewenste temperatuur te stoken, ondertussen het deeg klaar te maken en te bakken, is dat een noodzaak om de bezoekers al iets te kunnen aanbieden tegen elf uur.

Maar ... er is nog altijd veel wind en het regent! Toch zijn alle medewerkers er om 9u30 zoals afgesproken. De tentjes worden gezet. De vuurkorven klaargemaakt. De muziekinstallatie geplaatst. In de "keuken" de nodige voorbereidingen getroffen.

Elf uur. De wind is wat geluwd en er valt minder regen. Het is pas na elf en de eerste bezoekers komen al toe. Die zijn zo geïnteresseerd – zal later blijken – dat ze bijna de hele dag doorbrengen op de Havesdonckhoeve. Even na de middag klaart het volledig op en de zon laat zich zien. Wat een geluk. Nu er geen regen meer valt, komen de bezoekers af en aan. Het wordt een drukte van jewelste. De mensen eten, drinken, praten en maken er een zeer gezellige dag van, genietend van de sfeer op het erf met de fakkels, de tuinkaarsen, de houtvuren en de Turkse muziek, met af en toe ook wat Vlaamse klanken. Wat wordt er als proevertjes aangeboden?

Naast het traditionele Havesdonckhoevebrood, de alom geprezen speculaas, de witte en rode Havesdonckhoeve-wijn en fruitsap voor de kinderen, waren er vanzelfsprekend ook de Turkse specialiteiten. Als aperitiefje – of tussendoortje – kon men genieten van een borreltje Raki. Ook de tarhanasoep viel in de smaak en de liefhebbers konden hun soepje nog wat versterken met korreltjes rodepeper. Een brok ekmek erbij of wat yufka, maakte het geheel af.

De mierenzoete baklava, al dan niet met een straffe tas echte Turkse koffie of een muntthee met verse muntblaadjes, waren natuurlijk ook niet te versmaden.

Ondertussen kon naar hartelust gesnoept worden van de grote en kleine zoete Lokum. Verder was er ook te koop en uiteraard vooraf te proeven, wat onze bakker Stef zelf nog extra had bereid in de bakoven: Pide of ekmek: authentiek wit Turks brood met zuurdesem. Kandil Simidi: kransjes zanddeeg – met yoghurt als basis – met sesam- of maanzaad.

Peynirli Poğaç: gerezen deegflapjes gevuld met schapenkaas, dille, peterselie en cayennepeper.

Cacik: een yoghurt dressing met geperste knoflook, snippers appel en komkommer.

Het bewijs dat het lekker was? De bezoekers bleven tot en met het avonddonker rondhangen, lachen, praten en eten bij de gezelligheid van de vuurkorven en ... er bleef niets meer over van al het lekkers. Brood, speculaas, tarhana, ekmek, baklava, yufka, lokum, kandil simidi, peynirli poğaç, cacik ... alles was op. Voor ons tijd dus om op te ruimen, de afwas te doen en het werkjaar in glorie af te sluiten.

Met dank Frans Spiessens voor het verslag en de foto's. In de Havesdonckhoeve is het Museum van oud landbouwalaam en volkshuisraad gevestigd. Adres: Nattenhaasdonckstraat 13, 2880 Bornem-Wintam. E-mail: havesdonckhoeve@skynet.be.

Nieuwe werkwinkel: Paleografie in actie!

Soms stoot je op een schat aan geschreven informatie waarmee je fantastisch historisch onderzoek kan doen. Maar wat als je deze geschriften niet kan lezen? Een cursus paleografie helpt degenen die bij onderzoek stuiten op archiefstukken die 'onleesbaar' zijn. Het helpt je de afkortingen, specifieke terminologie en verouderd woordgebruik gebruiken en begrijpen.

In zes interactieve lessen van telkens twee uur worden teksten behandeld van de zestiende eeuw tot de negentiende eeuw. De Heem- en Oudheidkundige Kring van Berlare doet hiervoor een doelgerichte greep uit de eigen schatkist en zorgt voor twaalf nuttige praktijkvoorbeelden.

Deze werkwinkel is gericht op beginners en vraagt geen voorkennis.

Praktisch

Spreker: Roger De Moerloose

Tijdstip: 19u30 - 21u30

Locatie: Vergaderzaal 2 in het Cultureel Centrum Stroming, Dorp 101, 9290 Berlare

Data: ma 24/5/2010, ma 31/5/2010, ma 7/6/2010, ma 14/6/2010, ma 21/6/2010, ma 28/6/2010

Inschrijven: Deelnemen is gratis (inclusief lesmap en drankje). Vooraf inschrijven is wel verplicht. Inschrijven kan via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be. Voor meer informatie kan je terecht bij Elke Verhoeven: elke.verhoeven@heemkunde-vlaanderen.be, tel: 015 20 51 74, fax: 015 20 54 23.

Je mening telt!

Heemkunde Vlaanderen vzw plant een aantal onderzoeken naar de verwachtingen, noden en samenstelling van zijn doelgroep. Aangezien de hele erfgoedsector bezig is met bevragingen en enquêtes hebben we ervoor geopteerd om zoveel mogelijk samen te werken met andere organisaties die zo een onderzoek plannen. FARO en Heemkunde Vlaanderen vzw zullen daarom samen een online-bevraging organiseren waarbij u gevraagd wordt de reeds opgevraagde of gekende gegevens te checken en de nog niet gekende gegevens aan te vullen. Als u dus in mei 2010 hiervoor een mailtje krijgt, kan u hier dan aan meewerken? Het is immers essentieel om goede ge-

gevens over jullie te hebben om onze werking hierop af te stemmen.

Om jullie noden en verwachtingen te leren kennen zullen we telkens één groeps gesprek organiseren per provincie. Om zo correct mogelijke resultaten te krijgen, zullen we een representatief staal samenstellen uit onze adressenlijsten. Niet iedereen zal dus voor deze groeps gesprekken in juni en september een uitnodiging ontvangen, maar iedereen staat steeds vrij om zijn noden en verwachtingen rechtstreeks aan ons kenbaar te maken via consulenten@heemkunde-vlaanderen.be

Aan de slag met archief en documentatie

Cursusreeks over archief- en documentatiebeheer voor de lokale erfgoedhouder

Cursus 1

Inleiding tot archief- en documentatiebeheer en ontsluiting van je collectie

Spreker: Carine Goossens (Gemeentearchivaris Beveren, archivaris Archief de Bergeyck, bestuurslid van de Hertogelijke Heemkundige Kring Het land van Beveren vzw)
In de eerste cursus word je binnengeleid in de wereld van archief- en documentatiebeheer. Wat is het verschil tussen archief en documentatie? Hoe begin je aan een inventarisatie? Mag je bepaalde documenten weggooien? Op deze vragen en nog vele andere, krijg je in deze cursus een antwoord.

Cursus 2

Collectiebeheer

Spreker: Dirk Van Duyse (Adjunct-bibliothecaris Erfgoedbibliotheek Conscience)
Wie archief of documentatie bezit, beseft ten volle dat daarin veel tijd en energie geïnvesteerd moet worden. Een efficiënt beheer ervan kan je veel vooruit helpen. Welke documenten ga je verzamelen? Hoe maak je een catalogus van je bibliotheek. Wat doe je met een schenking? Waar moet je rekening mee houden als de collectie opengesteld wordt voor het publiek? Ben je bezig met het beheren van je collectie maar weet je niet zeker hoe dit aan te pakken, dan helpt deze cursus, aan de hand van enkele praktijkvoorbeelden, je op weg.

Cursus 3

Bewaring van archief en documentatie

Spreker: Leon Smets (Stafmedewerker FARO, specialisatie behoud en beheer met als aandachtsgebied de materiële zorg voor ons erfgoed)
Als erfgoedhouder probeer je een collectie zo goed en

zo lang mogelijk te bewaren. Jammer genoeg zijn er heel wat factoren die schade kunnen berokkenen. Denk maar aan insecten, schimmels of brand. Hoe beperk je zoveel mogelijk het risico tot schade aan je collectie? Wat doe je bij waterschade? Waarop moet je letten als je foto's bewaart? Wat is de optimale temperatuur en vochtigheidsgraad? Deze cursus biedt je een praktische handleiding bij al je bewaringsproblemen.

Cursus 4

Digitalisering en het opzetten van een beeldbank

Sprekers: Tijn Vereenoghe (Consulent Heemkunde Vlaanderen) en Jeroen Poppe (FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed)
Heel wat erfgoedverenigingen en erfgoedvrijwilligers zijn geïnteresseerd in digitalisering van hun documentaire collectie. Maar hoe begin je aan zo'n digitaliseringsproject? Welke apparatuur heb je nodig? Hoe sla je het best digitale bestanden op? Hoe moet je foto's scannen? Kan je wat hulp gebruiken bij het digitaliseren van je collectie, dan is de basiscursus iets voor jou. Ben je al thuis in de wereld van het digitaliseren en heb je behoefte aan meer gespecialiseerde informatie, schrijf je dan in voor de cursus voor gevorderden.

Cursus 5

Wetgeving en subsidieregeling

Sprekers: Herman van Isterdael (Hoofd van de afdeling Vlaams Brabant Rijksarchief te Leuven) en Daphné Maes (Consulent Heemkunde Vlaanderen)
Rond archieven en documentatie bestaat er een web aan wettelijke regels en specifieke reglementen. De juridische kant van het archiefbeheer is voor vele erfgoedvrijwilligers een grote onbekende. Welke documenten mag

je bijhouden? Wanneer moet je rekening houden met auteursrecht? Er is een nieuwe archiefwet maar wat is daar nu belangrijk aan? In deze cursus is er ook aandacht voor subsidieregelingen en mogelijke subsidiekanalen.

Voor wie is de cursus?

De cursus is er voor iedereen met een collectie lokaal erfgoed (lokale musea, lokale documentatiecentra, heemkringen of andere erfgoedverenigingen, particulieren met erfgoedcollecties, ...).

Locatie en data

De cursusreeks wordt georganiseerd in Gistel in samenwerking met Heemkring Gestella vzw. Sinds 9 januari is hun documentatiecentrum gevestigd op de Oostmolen-site (Molenshuur), Warandestraat 29b, 8470 Gistel. Hier zullen de cursussen plaatsvinden van 13u30 tot 16u30.

Cursus 1: woe 14 april 2010, Cursus 2: woe 21 april 2010, Cursus 3: woe 28 april 2010, Cursus 4 (basis): woe 5 mei 2010, Cursus 4 (gevorderden): woe 12 mei 2010, Cursus 5: woe 19 mei 2010

Inschrijven?

Via het inschrijvingsformulier op www.heemkunde-vlaanderen.be. Voor meer informatie kan je eveneens terecht bij Elke Verhoeven op elke.verhoeven@heemkunde-vlaanderen.be of op 015 20 51 74.

Deelnemen kost 8 euro per cursus of 20 euro voor de volledige reeks. Inschrijven is verplicht. Bij het inschrijvingsgeld hoort cursusmateriaal en de publicatie 'Aan de slag met archief en documentatie. Handleiding voor de lokale erfgoedhouder.' Na bevestiging van je inschrijving mag je het totale bedrag overschrijven op 068-2218590-33 met als vermelding 'Vorming archief en documentatie'.

Katernen van de Binnenkrant

Een lokale erfgoedvereniging beheren en/of een lokale erfgoedcollectie bewaren is een belangrijke opdracht. Je zorgt er immers voor dat getuigenissen van vroeger en nu bewaard blijven. Mensen van nu en later kunnen zo leren hoe men in je regio woonde, leefde en werkte. Het is vaak echter ook een hele opdracht. Om jullie bij te staan verschijnen in de katernen van de Binnenkrant bijdragen met tips voor het beheer van een lokale erfgoedvereniging en de ontsluiting van lokaal erfgoed. In deze Binnenkrant zitten er twee katernen: één over communicatie met de pers en één over waterschade bij archief- en documentatiecentra.

Van archiefruimte tot zwembad: schimmels, natte voeten en papierproppen voorkomen bij waterschade

Wat moet je doen als je archief of documentatiecentrum plots te maken krijgt met een gesprongen waterleiding of een lek in het dak? Wat doe je als je samen met je foto's en papier tot de knieën in het water staat? Snel reageren is dan een absolute vereiste. In dit artikel volgen een aantal tips om in geval van wateroverlast de schade aan je collectie en archief te beperken.

1. Een calamiteitenplan

Een calamiteitenplan helpt om op een moeilijk moment een snelle organisatie op gang te krijgen. In dit plan moet je alle informatie terug kunnen vinden over wiens hulp je kan inroepen tot welke materialen je het eerst uit het water hoort te vissen. Door een goed calamiteitenplan win je aan kostbare tijd en kan je extra schade beperken. Wat hoort er bij een calamiteitenplan? Dit plan bestaat uit een dossier waar alle nuttige informatie in gebundeld is. Allereerst zoek je mensen die in geval van nood onmiddellijk bereid zijn een handje toe te komen steken. Deze helpers wonen het best in de buurt van het archief zodat het geen uren duurt om het onder water gelopen archief te bereiken. Zorg ervoor dat van deze mensen het adres en telefoonnummer – zowel vast als mobiel – in het plan opgenomen worden. Andere telefoonnummers die je aan dit lijstje kan toevoegen zijn die van de lokale brandweer en politie. Wat ook zeker niet mag ontbreken is een plattegrond van het archief waarop aangeduid staat waar de nooduitgang zich bevindt, waar de leesruimte is en waar het archief en de meest kostbare materialen opgeslagen staan. Heb je in je collectie enkele zeer waardevolle stukken of stukken waar je meer aan gehecht bent dan aan andere, lijst deze dan op en voeg de lijst eveneens toe aan het plan. Als er sprake is van ernstige waterschade, dan weet iedereen dat deze zaken eerst uit het water gevist moeten worden. Sommige materialen zijn al beter bestand tegen natte voeten dan andere. Krantenpapier heeft bijvoorbeeld niet veel nodig om volledig beschadigd te raken terwijl een dvd best niet te lang in het water ronddobbert maar hier niet onmiddellijk schade van ondervindt. Ook hier kan je een prioriteitenlijstje van maken. Een volgende belangrijke stap is het op voorhand bekijken welke ruimte er kan dienen als opvangruimte. Het heeft natuurlijk weinig zin om een kostbaar document uit het water te redden om het vervolgens op de stoepstenen te moeten laten drogen. Zorg ervoor dat je in geval van nood bij een naburige vereniging, archief, gemeentelokaal of bij een van de leden van je kring thuis een ruimte kan inrichten. In deze ruimte heb je in de eerste plaats volgende zaken nodig: tafels om documenten op te laten drogen, plastic om de tafels af te dekken, een raam voor luchtcirculatie en een wateraansluiting om het vuile water af de documenten te spoelen. Ideaal gezien bevindt er zich in je opvanglokaal of in de buurt van je noodlokaal een diepvriezer. In sommige gevallen kan je waterschade beperken door documenten in te vriezen. Hierover volgt later meer. Tot slot is het belangrijk om een calamiteitenplan regelmatig te herzien. Zeker als het plan gedurende een geruime tijd ongebruikt in de kast blijft liggen, kan het zijn dat adressen en telefoonnummers verouderd raken. Af en toe controleren is de boodschap.

2. De plaats van de ramp

Wees er zeker van dat je archief-ruimte veilig genoeg is om te mogen betreden. Afhankelijk van de omvang van de wateroverlast, kan het veiliger zijn te wachten op toestemming van de brandweer. Loopt het echter allemaal zo'n vaart niet en blijft de waterhoeveelheid relatief binnen de perken, dan kan je zelf op onderzoek uitgaan. Belangrijk is dat je zo snel mogelijk achter de oorzaak van de watertoevloed komt. Misschien kan je deze onmiddellijk verhelpen. Let daarbij vooral op waterleidingen, verstopte dakgoten, lekken in het dak, verschoven dakpannen, een gesprongen waterleiding van het verwarmingselement of het luchtverversingssysteem, een openstaande kraan op de bovenliggende verdieping of optrekkend grondwater door hevige regenval. Als het water zich beperkt tot een bepaalde hoek of plek in je archiefruimte, probeer deze dan in te dammen zodat het zich zeker niet verder kan verspreiden.

Het water in je archiefruimte zorgt ervoor dat de luchtvochtigheid pijlsnel stijgt. De meeste materialen in een archief zijn hygroscopisch. Dat wil zeggen dat ze gemakkelijk water of waterdamp opnemen. Natuurlijk brengt dit schade toe en geeft het schimmels een perfecte startbasis. Wat kan je hieraan doen? Je schakelt best je verwarming uit en je zorgt voor voldoende luchtcirculatie. Haal het water zo snel mogelijk uit je archiefruimte. Als er meer dan 10 cm water staat, kan je de brandweer om hulp vragen. Gaat het om minder water, probeer dan met behulp van doeken en emmers het water buiten te krijgen. Als je aan een waterstofzuiger kan geraken, is dit een zeer praktisch hulpstuk. Misschien heeft een archief bij je in de buurt wel een waterstofzuiger en kan je deze even lenen. Het is best om dit op voorhand al eens uit te zoeken en dit op te nemen in je calamiteitenplan.

Als je het materiaal wil ontruimen, geef dan prioriteit aan de meest natte en kwetsbare gedeelten. Hierdoor daalt de luchtvochtigheid. Archiefdozen vol papier en boeken sloppen veel water op. Dit maakt dat rekken soms flink overbelast worden. Zeker rekken die bovenaan volgestouwd zijn kunnen daardoor topzwaar worden en instorten of doorbuigen. Deze rekken hoeven niet als eerste aangepakt te worden maar als er nog droge stukken op staan, kan je ze best in veiligheid brengen voor alles van het rek naar beneden komt. Als je er zeker van bent dat de rekken niet zullen omvallen, begin je met het opvissen van alles wat in het water drijft. Zet bakken klaar waarin je vlot het archief kan transporteren naar de noodruimte. Het heeft geen zin om op het moment water uit bundels papier te persen. Leg de bundels in de bakken en breng ze weg. Ook stop je de natte stukken beter niet onmiddellijk in nieuwe archiefdozen. Deze raken toch weer doorweekt. De verzorging van de stukken gebeurt door de mensen die in de noodruimte de bakken in ontvangst nemen.

3. De noodruimte en eerste behandeling

Zoals eerder gezegd zijn er een aantal praktische zaken die een noodruimte moet bieden. Bekleed de werktafels met grote stukken plastic. Trek een trui aan en breng de temperatuur in de ruimte omlaag tot ongeveer 15°C. Dit kan door de verwarming uit te schakelen en het raam open te zetten.

De meest kostbare stukken krijgen voorrang. Is je archief vuil geworden, dan mag je het spoelen. Gebruik hiervoor schoon, lauw water en een spons. Het is niet de bedoeling om de documenten af te wrijven of te borstelen. Voorzichtig deppen brengt minder schade toe. Je kan ook een boek voorzichtig op de vlakken handen leggen en enkele keren door het water halen om te spoelen. Ververs regelmatig het water. Aangekoekte modder kan je eventueel ook na het drogen verwijderen.

Persaandacht gevraagd!

Stem je aanbod af op de vraag op de nieuwsmarkt

Je hoort de verzuchting weleens: “Hoe interessant onze activiteit ook is, de pers halen doen we zelden of nooit. En àls het dan al eens gebeurt, dan blijft er van ons verhaal nog maar weinig over.” Met deze commentaar in het achterhoofd organiseerde de coördinatrice Erfgoeddag en Heemkunde Vlaanderen recent een druk bijgewoonde reeks werkwinkels. Het opzet? Meer halen uit persrelaties¹. Want de pers halen, kan in principe elke cultuurorganisatie. Mits het besef van de werking van de mechanismen van de nieuwsmarkt. De hieronder aangereikte tips en suggesties kunnen vanzelfsprekend toegepast worden in aanloop naar deze editie van Erfgoeddag, maar zullen ongetwijfeld ook hun nut bewijzen bij andere communicatiegelegenheden.

Roel Daenen²

Waarom eigenlijk?

Een eerste vraag die je je moet stellen, lijkt op het eerste zicht overbodig. Waarom wil je de pers halen? Tijdens de werkwinkels kwamen er diverse antwoorden op deze vraag naar boven. “Omdat we iets nieuws hebben,” “om in de belangstelling te komen”, “om te sensibiliseren of nieuwe leden te werven”, of nog: “om te lobbyen bij de (lokale) politici, die weinig oog hebben voor onze noden.” De hier aangehaalde redenen zijn vanzelfsprekend zeer begrijpelijk, en legitiem. Iedereen probeert immers zijn ‘product’ – of het nu een tentoonstelling, een nieuwe publicatie, de organisatie zelf of een activiteit is – met de beschikbare middelen aan de man te brengen.

Een extra reden om in de persschijnwerpers te treden, is dat aandacht genereren via de pers relatief goedkoop is. Je hoeft er met andere woorden geen advertenties voor te ontwikkelen, en ruimte in een krant of een tijdschrift te betalen. De journalist schrijft over jouw activiteit, en probeert op zijn beurt er een interessant artikel of boeiende reportage van te maken, zonder dat het je een cent kost. Daarboven zijn heel wat media – krant, radio, televisie, internetsites – nabije media. Mensen die zelden een krant kopen, luisteren weleens naar de radio. Of kijken naar de lokale of regionale televisie, en vice versa. Als je dan al geld kunt en wilt stoppen in een advertentie(campagne), weet dan dat een redactionele bijdrage (een artikel in de krant of een radioreportage) een flink stuk meer sérieux heeft. Over een advertentie lees je ook makkelijker heen. Tenzij je grote campagnebedragen ter beschikking hebt, en dagelijks, wekelijks, of met een andere regelmaat, met de intussen spreekwoordelijke

¹ Van Dale definieert ‘pers’ o.a. als volgt: “zij die als verslaggever, redacteur, commentator e.d. bij nieuwsmedia en opiniebladen werkzaam zijn, syn. Journalisten”. Media zijn volgens Van Dale “de middelen tot overdracht en verspreiding van kennis en informatie”, “communicatiemiddelen” of “persorganen”. Met persrelaties bedoelen we de relaties met journalisten. Die journalisten kunnen tot verschillende media behoren, gedrukte, audiovisuele of elektronische. Zij behoren tot de redactie van hun medium en leveren dus redactionele bijdragen. Als je redactionele aandacht krijgt, is dat *free publicity*, gratis aandacht. Bij persrelaties is dus nooit een commerciële transactie gemoeid. Met mediarelaties bedoelen we de relaties met mediabedrijven, meer specifiek de commerciële- of marketingafdelingen van die media. Dat kunnen, naast de gedrukte, audiovisuele of elektronische media, ook al die andere media zijn die boodschappen dragen, b.v. de stedelijke netwerken, de affichageborden in de NMBS-stations of de publicitaire ruimte op de bussen van De Lijn. In dit geval is er altijd sprake van een zakelijke deal, of het nu gaat om betalende publiciteit, ruilvereenkomsten, *joint promotions* of mediasponsoring. Kortom, in deze context is het altijd ‘voor wat hoort wat’. Zie: WEYNS (Reinhilde), *Communiceren met pers en media*, Brussel, CultuurNet Vlaanderen, 2003, p. 4. Deze reeks sloot naadloos aan bij de eerste reeks werkwinkels die de coördinatrice Erfgoeddag ontwikkelde. Voor het verslag hiervan, zie: DAENEN (Roel), Erfgoeddag 2009! Uit Vriendschap!? Verslag werkwinkel Zet je activiteit in de kijker! Hoe bondig en boeiend communiceren?, in : *Binnenkrant*, Mechelen, Heemkunde Vlaanderen, 2008, nr. 4, p. 23-24.

² Roel Daenen is sinds 2007 coördinator Erfgoeddag (www.erfgoeddag.be). Daarnaast schrijft hij ook regelmatig voor stripbladen als Stripgids (www.stripturnhout.be) en Zozolala (www.zozolala.com), en tal van andere publicaties als *faro*. Tijdschrift over cultureel erfgoed (www.faronet.be), Agenda (www.brusselnieuws.be) en Brussel XL (www.uitinbrussel.be).

rustige vastheid advertenties kunt parkeren in de publicatie of tussen andere spotjes. Dat is in Vlaanderen allesbehalve de regel.

Het loont dus zeker de moeite om jezelf – na de waarom-vraag, welteverstaan – af te vragen hoe je je plekje onder de mediazon kunt veroveren. Vooraleer je in actie schiet, toch nog even wat context.

Het medialandschap

Het zogenaamde medialandschap kun je best vergelijken met een marktplaats. Er is aanbod en... er is vraag, die uit dat aanbod kieskeurig een aantal zaken uitpikt. Hoeft het nog gezegd te worden? Het aanbod is exponentieel veel groter dan de vraag. Anders gezegd: journalisten en redacties krijgen dagelijks massa's persberichten en telefoontjes binnen – met veel meer dan ze ooit zouden kunnen verstaan. Het komt er dus allereerst op aan om die eerste 'schifting' te overleven, wil je dat je activiteit of je nieuws ook daadwerkelijk 'nieuws' wordt. Maar daarover zodadelijk meer. Cijfers? Belga, het nationale persagentschap krijgt dagelijks zo'n slordige 900 persberichten binnen.

Daarnaast is de beschikbare ruimte voor wat we gemakshalve 'cultuur' kunnen noemen beperkt. Er wordt al een paar jaar een mediaoorlog uitgevochten tussen de bonzen, die stellig beweren dat er "niet minder, dan wel meer ruimte voor cultuur" is gekomen, en de doodgravers van de kwaliteitsjournalistiek.³ Wat er ook van zij, het lijkt erop dat genuanceerde cultuurverslaggeving de duimen heeft moeten leggen voor andere, sneller verteerbare journalistieke insteken... Het is in dit licht dat de opkomst van alternatieve fora als rekt:verso, Staalkaart, Apache.be en De Wereld Morgen het licht zagen.⁴ Vrij van het commerciële juk en de koppeling tussen de redactie en de marketingafdeling

³ Voor context verwijst ik graag naar o.a. het opiniestuk van Katia Segers over het mediadebat van het begin van dit jaar, zie: <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=LJ2KMI75>, of recent naar het Nederlands vertaalde boek 'Gebakken lucht' van The Guardian-journalist Nick Davies. Een van de vele fragmenten over dit boek die op het internet circuleert: "De journalistiek sterft uit door de commercie. De belangrijkste taak van journalisten is te proberen mensen de waarheid te vertellen. Maar keer op keer maken we verhalen die verdraaid zijn en onwaarheden bevatten, of die propaganda zijn. O, zeggen mensen dan, dat moeten jullie zeker schrijven van jullie rijke bazen. Maar dat was vroeger. Het echte probleem is de nieuwe generatie krantenbazen die niet uit is op propaganda, maar op winst. Deze eigenaren hebben verschrikkelijke schade toegebracht aan de redacties. Ze hebben hun kosten verlaagd door te bezuinigen, en hun inkomsten verhoogd door steeds meer pagina's en bijlagen te eisen. Journalisten hebben dus geen tijd meer om hun werk te doen. Ze praten niet meer in het café met politieagenten en leraren. En vooral: ze hebben geen tijd meer om de feiten te checken, de basis van het vak." Nick Davies in een gesprek met de Volkskrant, zie: http://www.hetandereboek.com/index.php?option=com_content&view=article&id=24:nick-davies&catid=1:auteurs&Itemid=2

⁴ Een greep uit het aanbod. Zie: rekt:verso, "tijdschrift voor stuurliu aan wal", zie: <http://www.rektoverso.be>. Staalkaart: "Waar vele cultuuredities noodgedwongen slinken, probeert STAALKAART een waardevol tegengewicht aan te reiken. Tweemaandelijks, zoals beloofd. Steeds worden u meer dan 120 pagina's cultuur aangeboden, onafhankelijk van enige gezindheid. Geen visie wordt u opgedrongen, geen grondige analyse echter onthouden. Sterke artikels zijn altijd de basis." Zie: <http://www.staalkaart.be>. Apache: "Journalisten met een scherpe pen en een weerbarstig karakter schrijven over wat er echt toe doet. Nieuws, analyse, opinie en satire. Kritisch en ongebonden. Omdat het nodig is", zie: <http://www.apache.be>. De Wereld Morgen, zie: <http://www.dewereldmorgen.be>

en op zoek naar de meerwaardezoeker, daar staan deze nieuwe (en vooralsnog niet door de grote groepen ingelijfde) media voor.

Wat ook een belangrijke rol speelt is het soort medium waar je je pijlen op richt. Er zijn immers diverse persagentschappen (van lokaal, regionaal, over nationaal en internationaal), dagbladen, tijdschriften die zich op specifieke doelgroepen richten (denk aan pakweg 'Flair', 'Wonen' of 'Woef'), advertentiebladen, radio, televisiestations (regionaal en nationaal) en de digitale media (websites en e-zines). Elk van deze media zijn specifiek op het vlak van timing (wanneer ze met andere woorden hun planning maken en 'afsluiten'), de werking, de aard van de info die ze aanbieden en, tenslotte, het publiek aan wie ze hun diensten aanbieden. Als 'aanbieder' hou je hiermee best steeds rekening door je informatie specifiek op maat van het medium waar je op mikt af te stemmen.

Wat is nieuws?

Iedereen heeft wel zo zijn eigen opvatting van wat 'nieuws' is. In communicatiehandboeken wordt in dit verband vaak verwezen naar de uitspraak van New York Sun-redacteur John B. Bogart (1848-1921), op diezelfde vraag: "When a dog bites a man, that it is not news, because it happens so often. But if a man bites a dog, that is news." Anders gezegd, nieuws is iets dat in de eerste plaats *onverwacht* is. Mocht je aan een journalist vragen wat de kenmerken zijn van nieuws, of hetgeen in aanmerking komt om door de redactie opgepikt te worden, zal hij/zij je doorgaans een antwoord geven dat aan een, en bij voorkeur aan meerdere van de onderstaande punten beantwoordt:

1. **Is het feit voldoende actueel?** Oud nieuws is, behalve voor historici en erfgoedwerkers, zelden interessant.
2. **Is de gebeurtenis buitengewoon genoeg?** Als je nieuwsfeit kan omschreven worden aan de hand van een of meerdere superlatieven, zit je goed.
3. **Is het bericht maatschappelijk relevant?** Als het feit rechtstreeks betrekking heeft (of kan hebben) op een grote groep mensen, of hun leven op de een of andere manier kan beïnvloeden, dan is het maatschappelijk relevant.
4. **Is er voldoende afwisseling in het nieuwsaanbod?** Media maken meestal de afweging tussen 'hard' en 'zacht' nieuws. Hard nieuws gaat over bijvoorbeeld economie of politiek. Culturele items, 'human interest' en fait divers worden meestal onder 'zacht nieuws' begrepen.
5. **Is dit feit wel relevant voor ons en/of dit medium?** Zo heeft De Tijd veeleer aandacht voor financieel-economische feiten dan voor culturele items. Tenzij er een financiële component in vervat zit... Een jongerentijdschrift als 'Joepie' houdt dan weer de vinger aan de pols van het reilen en zeilen van de popsterren.
6. **Kan het nieuwsfeit vanuit menselijke hoek worden benaderd?** Abstracte feiten of 'grote verhalen' maken meer kans als er een gezicht op kan geplakt worden, met andere woorden, wanneer het als een herkenbaar verhaal kan worden gepresenteerd.
7. **Kan het nieuwsfeit gevisualiseerd worden?** Dit geldt uiteraard enkel voor (audio)visuele media, waarbij het aloude adagium 'een beeld zegt meer dan duizend woorden' nog steeds geldt. Wanneer je dus je instrumenten opstelt – zoals het persbericht of de persconferentie – hou je best rekening met deze zeven 'criteria'. Dit lijstje is vanzelfsprekend niet absoluut en exhaustief, maar het kan je wel helpen om naar je eigen nieuwsaanbod te kijken door de ogen van een journalist.

Een relatie opbouwen

Een van de vaak gehoorde opmerkingen tijdens de werkwinkel was dat "als je de journalist persoonlijk kent, je hem (of haar) ook gemakkelijker iets kunt terugvragen." Dat geldt heel zeker, gesteld dat je als 'aanbieder' ook erover waakt om de evenwichten tussen de verschillende media te erkennen. Dat wil zeggen dat je je nieuws niet altijd exclusief naar een en dezelfde journalist stuurt, maar zorgt dat je alle media probeert te bedienen. Ook in deze relatie speelt het mechanisme van de nieuwsmarkt, en bepaalt vraag en aanbod grotendeels de aard van de samenwerking.

Als je keer op keer bot vangt, of indien er überhaupt geen sprake is van een relatie, kun je verschil-

lende pistes volgen. Neem contact op met de stedelijke of gemeentelijke communicatiedienst en vraag hen naar hun bevindingen. Ze kunnen je allicht helpen met het aanleggen of actueel houden van je perslijst. Je kunt ook zelf contact opnemen met de beoogde redactie(s) en een gesprek vragen met de hoofdredacteur. Probeer daarbij niet de underdogpositie te bekleden – zelfs niet onbewust, maar hou *het idee van de nieuwsmarkt* in je achterhoofd. Jouw verhaal of nieuwsfeit kan mogelijks een heleboel lezers, kijkers of luisteraars interesseren! Er bestaat jammer genoeg (?) geen geheim succesrecept dat je 100% garandeert om met je nieuwsfeit op de radar van de redacties te verschijnen. Wanneer je er echter in slaagt om een duurzame, respectvolle relatie op te bouwen, kan de samenwerking resulteren in een mooie win-win.

We wensen het je van harte toe!

zondag 25 april | ERFGOEDDAG 2010 | FAKE?

FAKE? Da's onmiskenbaar een van de spannendste thema's in erfgoedland, nu geconcentreerd op één dag waar iedereen elk jaar opnieuw naar uitkijkt: Erfgoeddag. Hoe nam men in het verleden elkaar (en ons, zoveel later) bij de neus? En waarom deden ze dat, al dan niet bewust? En wat valt er zoal te leren uit die vervalsingen, vermoedens, verdraaiingen, vermommingen en alerhande fantasievolle en minder onschuldige constructies en interpretaties? En zijn wij vandaag wel vrij van deze last? Spannend, zeiden we? Zeker weten.

Neem een duik in het verleden met vrienden, kinderen en familie. In de hoofdrol: zo'n 400 organisaties, die speciaal voor u op zondag 25 april hun beste beentje voorzetten om het u naar de zin te maken. Samen presenteren ze een fantastische waaier van 600 gratis activiteiten en onthullen ze u hun vaardigheden om fake zaken op te sporen en te duiden. De maskers af, en ruim baan voor alle kritische geesten!

INFO

Kijk voor meer info op www.erfgoeddag.be. Of blader eens doorheen de gratis programmabrochure, die je vindt in de openbare bibliotheek, de Lijnwinkels of kunt bestellen op het gratis nummer 1700. Je kunt ze ook meenemen bij alle organisaties die deelnemen aan Erfgoeddag. Het kindvriendelijke aanbod herken je aan Vlieg! Bovendien bieden De Lijn, NMBS en MIVB speciale vervoersvoorwaarden aan.

Verklaar je echte, authentieke vriendschap met Erfgoeddag op sociale netwerksites als www.facebook.com (en tik in 'Erfgoeddag') en Netlog – zie www.netlog.com/erfgoeddag. Je vindt er foto's, filmpjes, gelijkgestemde zielen en je kunt er ook tal van boodschappen en bedenkingen kwijt. En je kunt er op zoek gaan naar oude vrienden, en hen ook uitnodigen om samen naar Erfgoeddag te gaan!

Meer lezen, nuttige tips en info

- o GOUBIN (Eric), *De fiets van Tante Mariette. Handboek overheids- en verenigingscommunicatie*, Brugge, Vanden Broele, 2002, 300p.
- o KOTLER (Philip), *Principes van marketing*, Pearson – Prentice Hall, Amsterdam – Toronto, 2003, 976p.
- o MICHELS (W.J.), *Communicatie handboek*, Wolters – Noordhoff, Groningen – Houten, 2006, 376p.
- o SLANGEN (Noël), *Modellen van C. Strategische communicatie in 62 verrassende modellen*, Den Haag, Sdu, 2006, 214p.
- o VAN DEN BROECK (Koen), *De persattaché is een boer. Over het opzetten en onderhouden van persrelaties*, Mechelen, Plantyn, 2007, 80p.
- o VERLEYEN (Trees), *Printmedia in Vlaanderen. Van de eerste krant tot het laatste magazine*, Mechelen, Wolters Plantyn, 2005, 154p.
- o WEYNS (Reinhilde), *Communiceren met pers en media*, Brussel, CultuurNet Vlaanderen, 2003, 80p. Dit boek kun je gratis downloaden via: http://www.cultuurnet.be/sites/default/files/webform/publicaties/Communiceren_pers_media.pdf

De volgende stap die je zet, hangt af van wat er in de noodruimte ter beschikking staat of wat je budget toelaat. Een zeer handige methode is invriezen. Hiervoor verpak je elk stuk apart in een (doorzichtige) plastic zak. Laat de zakjes open want door het bevriezen zwelt het papier nog meer. Plaats de stukken voorzichtig in de vriezer. Waarom zou je ervoor kiezen om stukken in te vriezen? Schimmels houden niet van vrieskou en krijgen in de diepvries niet de kans om je bundel papier aan te tasten. Door het water kan het zijn dat inkt en kleuren beginnen uit te lopen. Invriezen houdt dit proces tegen. Het geeft je meer tijd om te handelen. Alles wat ingevroren wordt, is veilig. Dat wil zeggen dat je nadien rustig bundel per bundel kan ontdooien en aan de lucht kan laten drogen. Stel dat je overweegt om voor een kostbaar stuk professionele hulp in te roepen en hiervoor budget vrij te maken, dan kan je hier over nadenken en de nodige middelen bijeen zoeken terwijl je bijzondere stuk veilig in de vriezer zit. Losse papieren mag je met bundels tot 5 cm tegelijk verpakken. Heb je een (half) doorweekte archiefdoos staan, haal het papier er dan uit en scheur eventueel het signatuur van de archiefdoos los en stop dit samen in een zak. Probeer niet de archiefdoos zelf te redden. Probeer hierbij de papieren niet van elkaar los te trekken. Ook boeken met een leren kaft of perkament mag je invriezen zolang je het boek niet opent. Foto's mag je, na behoorlijk spoelen, invriezen als je ze met niet teveel tegelijk verpakt. Doe je dit wel, dan bestaat de kans dat ze aan elkaar blijven kleven. Let wel, deze invriesmethode geldt niet voor alle materialen. Glasnegatieven, films, dvd's, ... hoeft je niet tussen de diepvrieserwten te stoppen.

Wat als er geen of onvoldoende vriezers ter beschikking zijn? Dan kan je het archief onmiddellijk schoonmaken en drogen. Dit is zeer arbeidsintensief. Trommel hiervoor zoveel mogelijk hulpkrachten op. Als droogmateriaal kan je stevig en onbedrukt keukenpapier gebruiken. Je neemt enkele vellen, opent het boek een klein beetje (niet meer dan 30°) en je legt er voorzichtig het keukenpapier tussen. Bij boeken is het belangrijk om vooraan en achteraan, tussen het schutblad en de kaft, extra keukenpapier te voorzien. Kaften drogen langzamer dan het papier er tussenin. Bij grote stapels nat geworden papier, deel je de stapel voorzichtig in kleinere blokken en leg je opnieuw keukenpapier tussen deze stukken. Je zal merken dat het keukenpapier snel verzadigd is. Dat wil zeggen dat je deze werkwijze constant moet herhalen. De natte proppen keukenpapier haal je na gebruik uit de ruimte om de luchtvochtigheid niet teveel te beïnvloeden. Wanneer een boek bijna droog is, mag je er een gewicht op plaatsen om het laatste vocht eruit te krijgen en het vervormen tegen te gaan. Bescherm het boek wel eerst met wat plastic folie. Boeken of blokken papier die enkel aan de randen nat zijn geworden, kan je zo laten drogen in een ruimte die goed geventileerd is, met een temperatuur tussen de 10° en de 18° en met een zo laag mogelijke luchtvochtigheid. Dit kan lukken als je over genoeg helpers, ruimte en geduld beschikt. Na afloop kan je wellicht geen keukenpapier of druppel water meer zien.

Niet al het materiaal is geschikt om op deze manier te behandelen. Krantenpapier is zo kwetsbaar dat de beste manier om het conserveren, vriesdrogen is. Vriesdrogen kan je niet zelf maar moet je laten doen door een professionele firma. Hier is uiteraard een kostenplaatje aan verbonden. Je moet dus zelf afwegen hoe kostbaar je krantenarchief is en of je deze stap wil zetten. Als je op voorhand weet dat je krantenarchief elke mogelijke behandeling moet krijgen in geval van schade, kan je een bedrag opzij zetten als verzekering in geval van een waterramp. Microfilms zijn meestal verloren. Je kan ze vervangen door opnieuw een kopie te maken van de moederfilm.

Tapes, floppies, discettes, video's en cd-roms haal je uit de doosjes of uit de papieren verpakking. Een cd-rom mag je onmiddellijk afdrogen, uiteraard zonder het oppervlak te bekrassen. Je kan ze verder rechtopstaand in een doos aan de lucht laten drogen. Floppies, tapes en video's droog je niet af. Je verpakt ze nat in een plastic zak en zet ze eveneens rechtop in een doos. Je kan ze aan de lucht la-

ten drogen. Geen van deze materialen horen thuis in de vriezer.

Natuurlijk bevinden er zich in een archief- en documentatiecentrum veel meer materialen dan degene die hier worden aangehaald. Elk materiaal heeft een eigen behandelingsmethode nodig. Op internet vind je verschillende waterschadeschema's die per materiaal een behandeling voorstellen.

Wit of zwart, geen pluizen in ons archief!

Als de meest natte en meest kostbare stukken voorlopig gered zijn, kan je beginnen aan het overblijvende materiaal. Zelfs al is de rest van het archief niet doorweekt, toch moet je het uit de archief-ruimte halen om schimmel tegen te gaan. Voor je de archief-ruimte opnieuw in gebruik neemt, moet ze worden gelucht, gedroogd, schoongemaakt en ontsmet. Hiervoor kan je verschillende producten gebruiken: ethanol, formaline, ... Je doet bijvoorbeeld 50 ml formaline in 10 liter water en sopt ermee alle rekken, meubels, vloeren en muren af. Formaline is irriterend en kan ademhalingsproblemen geven. Daarom draag je best een gezichtsmasker. Geef de ruimte voldoende de tijd om terug optimale bewaaromstandigheden te ontwikkelen en meet regelmatig de temperatuur en de luchtvochtigheid voor je het archief opnieuw installeert.

Externe en gespecialiseerde hulp

Veel lokale archieven hebben onvoldoende budget om professionele firma's op hun beschadigde materialen los te laten. Toch is het belangrijk om weten welke hulpmogelijkheden er allemaal bestaan. Er bestaan firma's die je archief komen ophalen om de vriesdroogmethode toe te passen en vaak ook een tijdelijke opslag voor je archief voorzien. Voornamelijk in Nederland wordt deze service al aangeboden door Helicon, Art Conservation of De Tiendschuur. Eveneens in Nederland bestaan er gecontroleerde depotruimten waar je een box kan huren (Gerlach, WAD, ...).

Als je archief na afloop onder de witte pluizen of zwarte vlekken komt te zitten, dan kan je door een firma een monster van de schimmelsporen laten nemen (Bio Trading, Laboratorium Ecce, ...). Zij maken een analyse en stellen op basis daarvan een behandeling voor.

Naast de hulp van deze firma's bestaan er ook materialen die helpen bij het recupereren en ondersteunen van het archief en die in gespecialiseerde winkels aangekocht kunnen worden: wit vloeipapier, siliconenpapier, Hollytex, Tyvek, melinex, ... Dit vereist natuurlijk eveneens een (beperkt) budget.

Op internet valt veel informatie terug te vinden over waterschade in archieven. Een goede manier om vertrouwd te raken met enkele methodes is het volgen van de cursus "Waterschade in archieven" bij FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed. Deze cursus wordt regelmatig herhaald en neemt een volledige dag in beslag.

Gebruikte links en literatuur

- Informatiemap FARO, cursus 'Waterschade in archieven'
- Archiefbeheer in de praktijk, deel 3, Kluwer, Alphen aan den Rijn, 1986
- Syllabus bij de Preventieve Conservering, Stichting Landelijk Contact van Museumconsulenten

Heb je vragen over je werking?

Stel ze aan de consultants van Heemkunde Vlaanderen vzw!

Heeft je vereniging nood aan nieuwe ideeën? Wil je advies over de registratie van je museale of documentaire collectie? Zoek je verjonging? Heb je een probleem binnen de werking van je heemkundige kring? Wil je raad over het opzetten van een project? Wil je nagaan hoe je beter kan communiceren om aldus meer leden te winnen? Wil je zelf een toffe website voor je heemkring maken? Wil je een duidelijke visie en doelstelling ontwikkelen voor je vereniging? Heb je vragen over de nieuwe vzw-wetgeving en de daaruit voortvloeiende boekhoudkundige verplichtingen? Ideeën nodig voor presentaties van je collectie lokaal erfgoed? Zoek je nieuwe inhoudelijke actieterreinen?

Voor een antwoord op al deze vragen, en nog veel meer, kan je contact opnemen met de consultants van Heemkunde Vlaanderen vzw. De drie consultants van Heemkunde Vlaanderen vzw staan klaar om je te helpen. Je kan ook steeds, mits afspraak uiteraard, een beroep doen op de consultants om ter plaatse een bezoek te komen afleggen. Voor een aantal zaken kan zelfs een begeleidingstraject met de lokale kring worden opgestart. Mogelijkheden van begeleidingstrajecten zijn vb. visieontwikkeling, verzamelbeleid, inventarisatie en registratie, digitaal archiveren, presentatie, erfgoededucatie, vrijwilligersmanagement, mondelinge geschiedenis, ... Voor plaatsbezoeken en alle vragen kan je terecht bij:

Consultanten Heemkunde Vlaanderen vzw, tel.: 015/20 51 74, consultanten@heemkunde-vlaanderen.be

Heb je vragen over je collectie?

Kijk eens op www.helpdesklokaalerfgoed.be!

Iedereen kan met vragen over lokaal erfgoed terecht op www.helpdesklokaalerfgoed.be. Of het nu gaat over voorwerpen, documenten, archieven, mondelinge getuigenissen of audiovisueel materiaal: de website is het adres waar alle instanties, organisaties of individuen met een collectie lokaal erfgoed hun vragen kunnen stellen. Het principe van de website is eenvoudig: je typt je vraag in op een speciaal formulier. Per mail krijg je het antwoord toegestuurd. Voor het antwoord doen we een beroep op een specialist terzake.

Op de site vind je tevens een veelgestelde vragen rubriek, met o.a. vragen als: Wat doe ik als iemand mij een voorwerp aanbiedt? Hoe maak ik een inventaris van een archief? Wat doe ik bij waterschade aan mijn collectie voorwerpen? Het antwoord op deze vragen vind je dan terug op de veelgestelde vragen rubriek. Je vindt er veel concrete informatie en eenvoudige tips om je collectie optimaal te beheren.

De helpdesk lokaal erfgoed is een realisatie van een groot samenwerkingsverband, waartoe ook Heemkunde Vlaanderen vzw behoort. De helpdesk lokaal erfgoed wordt financieel ondersteund door de Vlaamse Gemeenschap. Surf nu nog naar www.helpdesklokaalerfgoed.be en stel er al je vragen over lokaal erfgoed!

Zoek je een spreker voor je activiteit?

Kijk eens op www.sprekerslijst.be

Ben je op zoek naar een geschikte spreker voor een lezing voor uw vereniging? Ga dan eens kijken op www.sprekerslijst.be om te zien welke spreekbeurten aangeboden worden. Van 'Oorsprong en gebruiken van feesten', 'Roversbenden in Vlaanderen' en 'Oorsprong en betekenis van onze familienamen', over 'Seizoensarbeiders', 'De vrouw in de Middeleeuwen' en 'Volksgeloof' tot 'Industrieel erfgoed': dit is maar een kleine greep uit wat je kan terugvinden op de sprekerslijst! Neem daarom een kijkje op de website www.sprekerslijst.be!

Op initiatief van Heemkunde Vlaanderen vzw hebben de koepelverenigingen van het volksculturele veld de krachten gebundeld om deze sprekerslijst op het web uit te werken.

Heb je een interessant volkscultureel onderwerp onderzocht en wil je optreden als spreker? Via daphne.maes@heemkunde-vlaanderen.be kan je jezelf kandidaat stellen.

Trage wegen open maken op de Dag van de trage weg

Op 23 en 24 oktober 2010 organiseert Trage Wegen vzw het actieweekend 'Dag van de trage weg'. Het hoofddoel van deze campagne is verwaarloosde trage wegen terug in gebruik nemen. En daarvoor kan ook jij je inzetten!

Trage wegen?

Deze trage wegen – wegen voor niet-gemotoriseerd verkeer – bieden heel wat kansen: ze maken deel uit van ons cultuur-historisch patrimonium, ze vertellen een verhaal, je ontdekt er rust en natuur en ze zijn ideaal voor een erfgoedwandeling. Verkeersveilig én aangenaam. Vaak kennen de mensen het verhaal van de trage weg niet of is de weg verdwenen. Ze werden niet onderhouden, men ploegde ze om of men heeft ze gewoon ingenomen.

Help mee!

Op de Dag van de trage weg doen we het anders: we ruimen wegen op, we stellen ze terug open en geven ze een naam. We doen de verhalen erover herleven. Meestal kost het maar een klein beetje moeite. Organiseer samen met enkele leden van de heemkundige kring of gelijkgestemden een heemkundige wandeltocht langs de trage wegen van jullie dorp. Vertel het boeiende verhaal van de trage wegen. Nog ambitieuzer? Organiseer dan een grondige snoei- of maaibeurt op een dichtgegroeide weg en huldig dan de nieuwe naambordjes van je trage weg in!

Hoe begin ik eraan?

Je wil gerust iets doen, maar je weet niet goed hoe je dit alles op poten zet? Geen nood, de vzw Trage Wegen helpt jou. Op de website van vzw Trage Wegen vind je een uitgebreide handleiding: hoe je trage wegen kan opsporen, hoe je de gemeente contacteert en uiteraard hoe je de actie zelf organiseert.

Schrijf je groep in vanaf 22 februari via www.tragewegen.be/dagvandetrageweg

Meer info lees je ook daar. Wil je nog meer uitleg, kan je altijd bellen of mailen naar de campagnemedewerkster van Trage Wegen vzw, Clytie Eykens: 02/204 09 72 of [011/75 42 46 clytie.eykens@tragewegen.be](mailto:clytie.eykens@tragewegen.be)

Trage wegen vzw

Welke genealogische software moet ik kiezen?

Heemkundigen die zich met genealogisch onderzoek bezighouden, vragen zich vaak af welke genealogische software ze moeten kiezen. Aangezien het gamma aan dergelijke software zo groot en divers is, valt op die vraag geen eenduidig antwoord te geven. Patrick Vanhoucke (secretaris Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Brussels hoofdstedelijk gewest) zette toch enkele belangrijke criteria op een rijtje. Alhoewel de 'ideale' genealogische software niet bestaat, geeft onderstaande lijst met tips aan waarop je moet letten bij de keuze van een programma.

1. Kies software waarvan het gebruik voldoet aan je persoonlijke behoeften. Veel toeters-en-bellen zijn alleen zinvol als je die ook echt nodig hebt. Anders betekenen ze eerder een extra ballast die het vlotte gebruik van de software in de weg staat.

2. Kies software waarvan de werkomgeving beschikbaar is in de taal die je zelf als werktal gebruikt (in onze contreien dus wellicht overwegend het Nederlands), of beter nog, waarbij je de taal van de werkomgeving zelf kunt bepalen.

3. Kies software die rapporten (lijsten, overzichtspagina's, diagrammen...) in je werktal kan samenstellen en bij voorkeur nog in enkele andere belangrijke talen. Dit vereenvoudigt de uitwisseling van gegevens met anders-talige familieleden (in het buitenland).

4. Kies software die de import en export van uw gegevens in het GEDCOM-formaat¹ toelaat. GEDCOM staat voor GENEalogical Data COMMunications. Het is een internationaal aanvaarde standaard voor de uitwisseling van genealogische gegevens. Als je gegevens in een 'gesloten' formaat worden opgeslagen, kom je vroeg of laat in de problemen als je gegevens met anderen wilt delen of andere software wilt gaan gebruiken. Conversies via andere formaten zijn theoretisch niet onmogelijk, maar verlopen doorgaans minder eenvoudig.

5. Kies software die het op een of andere manier mogelijk maakt om een onderscheid te maken tussen de wijze waarop persoons- en plaatsnamen worden geschreven en de wijze waarop ze worden geïndexeerd en gesorteerd. Dit moet je toelaten om varianten van namen in hun oorspronkelijke vorm op te nemen, maar ze in een genor-

maliseerde vorm te groeperen en doorzoeken. Als je heel veel namen met verschillende schrijfwijzen hebt, vereenvoudigt dit het terugvinden van de gezochte naam.

6. Kies software die op een eenvoudige manier toelaat om gegevens in één keer te bewerken of te corrigeren. Dit kan handig zijn als je bij alle leden van een gezin bijvoorbeeld hetzelfde adres wilt invullen.

7. Kies software waarmee je in je personendatabase complexe zoekopdrachten kunt doen. Misschien wil je een overzicht van alle mannelijke personen in de periode 1795-1914 die geen nakomelingen hadden? Of van iedereen die redelijkerwijs overleden moet zijn, maar waarvan u nog geen overlijdensdatum hebt? Goede software maakt dergelijke selecties in een handomdraai mogelijk.

8. Kies software die je op de computer moet installeren en niet voor zogenaamde webtoepassingen die uitsluitend via het internet te benaderen zijn. Het lijkt verleidelijk om voor een webtoepassing te kiezen. Zo heb je al je gegevens immers wereldwijd bij de hand via eender welke computer die op het internet is aangesloten en kun je je gegevens ook eenvoudig met anderen delen. Maar het voordeel van het internet is ook meteen een nadeel. Want als er geen internetverbinding is, kun je ook je gegevens

dinSlekt.no beta2

Får: Ole Andreas Larsen Netland (1827) - Ministerabok for Sokndal kirke (1874 - 1906)
 Mor: Severina Elisabeth Sivertsdatter Rogaland (1824 - 1906) - Ministerabok for Sokndal kirke (1874 - 1906)

Sven Antoni Olsen Netland (71,7 år)

Partnere:
 Anna Elisabet Tønnesdatter Immerstein (1874 - 1954)

Barn:
 Ole Netland (1907 - 1991)
 Tønnes Netland (1908 - 1985)
 Severina Netland (1910 - 1927)
 Kristian Netland (1910 - 1910)
 Kristine Netland (1912 - 1996)
 Sofie Amalie Netland (1913 - 2007)
 Marie Netland (1915 - 1990)
 Johannes Netland (1919 - 1992)
 Elisabeth Netland (1916 - 1986)

Hendelser:	Dato:	Sted/beskrivelse:
Født	den 11. jan 1876	Netland, Sokndal, Rogaland, Norge * Ministerabok for Sokndal kirke (1874 - 1886)
Dept	den 6. feb 1876	Sokndal kirke, Sokndal, Rogaland, Norge * Ministerabok for Sokndal kirke (1874 - 1886)
Yrke	den 3. des 1900	Jordbrugsarbeide og Snekker. * 1900: telling for 1111 Sjøgtassas
Graviagt	den 1. mai 1947	Sokndal kirke, Sokndal, Rogaland, Norge
Død	den 22. mai 1947	Netland, Sokndal, Rogaland, Norge

Netland, Sokndal, Rogaland, Norge
 Født den 11. jan 1876
 Død den 22. mai 1947

¹ <http://delicious.com/vvfbrusselbe/gedcom>

niet raadplegen. En dat komt wellicht nog vaker voor dan je denkt, bijvoorbeeld tijdens onderzoek in (kleine) archiefinstellingen, of als u op bezoek gaat bij grootouders, tantes, ooms...

9. Kies software waarmee je je gegevens op een eenvoudige manier op het web kunt zetten. Misschien wil je dat nog niet direct gaan doen, maar als je gegevens wilt delen met anderen, kan het handig zijn. Er bestaat overigens software die speciaal bedoeld is om uw genealogische gegevens op het web te publiceren.

10. Kies software die het mogelijk maakt om externe elektronische documenten zoals scans van akten en digitale of gescande foto's te koppelen aan de personen in de database.

Op de Delicious-pagina van VVF-Brussel vind je een overzicht van genealogische software: <http://delicious.com/vvfbrusselbe/software>

- genealogische software voor Windows
<http://delicious.com/vvfbrusselbe/software+windows>

- genealogische software voor Mac
<http://delicious.com/vvfbrusselbe/software+mac>

- genealogische software voor Linux
<http://delicious.com/vvfbrusselbe/software+linux>

Patrick Vanhoucke

Secretaris Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Brussels hoofdstedelijk gewest

<http://www.vvf-brussel.be/> - info@vvf-brussel.be

Het bekende computertijdschrift Clickx Magazine publiceerde in zijn nummer van 16 februari 2010, (nr. 211) een vergelijkende test van vier genealogische programma's.

MyBlood 1.1.0 : <http://www.myblood-line.com/>

MyHeritage Family Tree Builder 4.0 : <http://www.myheritage.nl/family-tree-builder>

Verwant.nl : <http://www.verwant.nl/>

Aldfaer 4.2 : <http://www.aldfaer.net/>

Patrick Vanhoucke: "Redacteur Dirk Schoofs van Clickx Magazine besteedt in zijn besprekingen veel aandacht aan de gebruiks-vriendelijkheid (o.a. of er een Nederlandstalige versie beschikbaar is), de mogelijkheden om gegevens via GEDCOM te importeren en te exporteren, en de koppeling met genealogische databanken. Schoofs besteedt volgens ons iets te veel aandacht aan de zogenaamde toeters-en-bellen: dingetjes die het gebruik 'leuker' maken, maar die niet echt essentieel zijn en die in sommige gevallen ronduit afleiden van de essentie. De gebruiksvriendelijkheid van de gekozen software moet onder andere tot uiting komen door de intuïtiviteit van de werkomgeving. Onze ervaring is: hoe soberder de werkomgeving, hoe beter. Overigens betekent een sobere werkomgeving niet vanzelf dat de mogelijkheden van de software beperkt zijn! Ook de prijs van de software staat niet altijd in verhouding tot het gebruiksgemak of de mogelijkheden. Er zijn goede gratis programma's die zeker niet hoeven onder te doen voor hun betaalde concurrenten.

Automatische koppelingen met online genealogische gegevensbanken zijn ongetwijfeld een troef, maar nergens in de besprekingen wijst Schoofs op de gevaren van het gebruik van dergelijke secundaire bronnen. Als genealogische vereniging wijzen wij beginnende én gevorderde genealogen er voortdurend op dat secundaire bronnen fouten kunnen bevatten en dat men ze dus steeds moet toetsen aan de primaire bronnen, de oorspronkelijke documenten (die overigens evengoed feitelijke fouten kunnen bevatten). Alleen dat garandeert een wetenschappelijk verantwoorde aanpak die voldoet aan de kenmerken van de historische kritiek."

Herdenking 100ste verjaardag van de 'Grote Oorlog' (2014-2018)

De Eerste Wereldoorlog of de 'Grote Oorlog' was het eerste internationale conflict op wereldschaal. Het vond plaats van 28 juli 1914 tot 11 november 1918. Miljoenen militairen en burgers vonden hierbij de dood.

100 jaar na deze feiten zijn we er nog steeds van overtuigd dat de gebeurtenissen van '14-18' een fundamentele invloed hebben gehad op onze maatschappij en dat de slachtoffers van deze gruwelijke oorlog een waardige nagedachtenis verdienen.

Daarom start de Vlaamse Overheid met de herdenking van de 'Grote Oorlog' en zal ze de 100-jarige herdenking van deze gebeurtenissen kaderen in een breder verhaal rond 'oorlog en vrede', rond 'Europese samenwerking', ... opdat we ons verleden een plaats kunnen geven, opdat we kunnen leren voor de toekomst.

Het project

Het project "Herdenking 100ste verjaardag van de 'Grote Oorlog' (2014-2018)" heeft tot doel om Vlaanderen internationale zichtbaarheid te geven in de periode 2014-2018 en erna. De Vlaamse Overheid heeft de intentie om deze herdenking op een serene wijze uit te spelen als een **topevenement in Vlaanderen** en in de wereld enerzijds met het oog op het blijvend herinneren en bewaren van het oorlogserfgoed voor toekomstige generaties en anderzijds door het vredestoerisme te bevorderen en door het oorlogserfgoed verder te ontwikkelen.

Tevens is het de bedoeling om een **breed gedragen herdenking** op te starten rond de Eerste Wereldoorlog waarbij zowel nationale als kleinere lokale initiatieven worden opgestart. Want elk dorp, elke stad heeft zijn geschiedenis en zijn link met de 'Grote Oorlog'.

In bijna elke Vlaamse gemeente waar het Duitse leger passeerde en er gevochten werd, zijn er na de oorlog herinneringsmonumenten, herdenkingssites of musea opgericht. Ook vinden we op vele gemeentelijke begraafplaatsen slachtoffers terug van de oorlog. Deze lokale gebeurtenissen, het erfgoed en de nagedachtenis van deze plaatselijke herinneringen zijn tot op vandaag relevant en waardevol voor de toekomst.

Het concrete programma van activiteiten naar aanleiding van de herdenking van honderd jaar Wereldoorlog I heeft als doelstelling om:

- de naam Vlaanderen internationale zichtbaarheid te geven en duurzaam te verbinden met het vredethema;
- de huidige en toekomstige generaties in Vlaanderen bewust te maken en te sensibiliseren rond thema's zoals verdraagzaamheid, interculturele dialoog en internationale verstandhouding met het oog op een open en tolerante samenleving en een actieve internationale oriëntatie;
- het vredestoerisme in Vlaanderen aanzienlijk te bevorderen.

Concreet bestaat het project uit twee luiken. **Een**

evenementieel luik, dat voor wat het binnenland betreft, zich uitstrekt over geheel Vlaanderen. Voor wat de buitenlandse dimensie betreft, wordt gefocust op die landen die soldaten hadden in 'Flanders Fields'. Verder bestaat het project uit **een investeringsluik**, waarbij in de eerste plaats in de provincie West-Vlaanderen zal worden geïnvesteerd in de toeristische valorisatie van de oorlogsrelicten, verbetering van de onthaalinfrastructuur en instandhouding van de monumenten (erfgoedzorg).

Een Internationaal Project

Uit de in 2007 uitgevoerde studie van het Vlaams Steunpunt Buitenlands Beleid blijkt immers dat soldaten uit niet minder dan 50 hedendaagse staten hebben deelgenomen aan de krijgsverrichtingen in de Westhoek. Heel wat betrokken landen bereiden een nationale herdenkingsagenda voor. Een tijdige afstemming en uitwisseling van informatie zijn hierbij essentieel.

Op 11 november 2008 heeft de minister-president tijdens de officiële herdenking van de 90ste verjaardag van de wapenstilstand in Ieper opgeroepen om werk te maken van een Internationale Verklaring. Deze kreeg de voorlopige werktitel "Flanders Fields" - Verklaring mee. Bedoeling is dat de Verklaring de herdenking van de "Groote Oorlog" structureel verankert. Daarbij zal gefocust worden op de dimensies herdenking ("remembrance"), educatie en wetenschappelijk onderzoek.

Een Erfgoed project

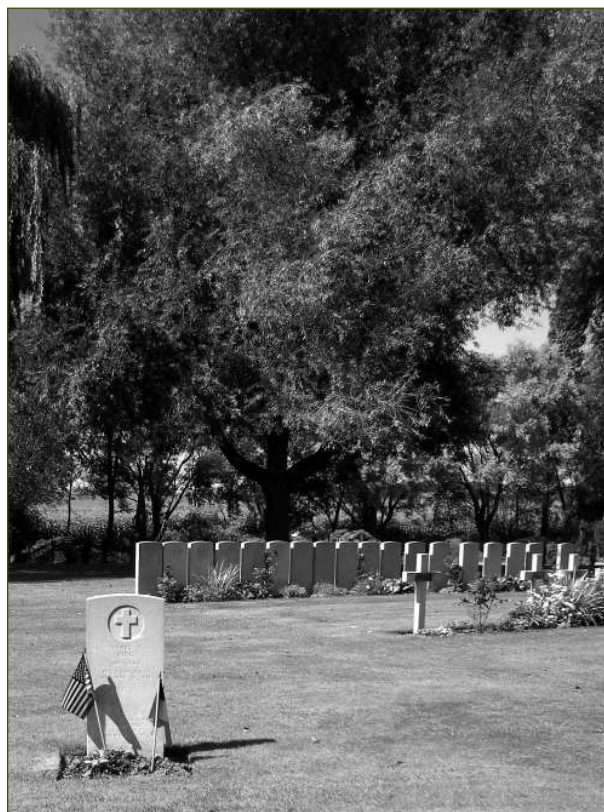
UNESCO

Het uitzonderlijk belang van de getuigen van wat als de 'Groote Oorlog' bekend staat wordt alom erkend. Gelet op de uitzonderlijke universele waarde van dit erfgoedlandschap zou een erkenning als UNESCO Werelderfgoed een passende blijvende herinnering vormen aan de gebeurtenissen die zich nu bijna honderd jaar geleden in België en het noorden van Frankrijk hebben afgespeeld.

Daarom heeft Vlaanderen het plan opgevat om de getuigenissen van de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek in 2014 aan Unesco voor te stellen, met het oog op een erkenning als werelderfgoed.

Grensoverschrijdende Samenwerking

Voor het voorstel waarbij de legendarische fronten langs de Somme, Marne en IJzer worden erkend als Werelderfgoed, is samenwerking tussen België/Vlaanderen, Wallonië en Frankrijk evident. In de eerste plaats omdat deze plaatsen de materiële getuigen vormen van een conflict zoals de wereld er nog nooit één had gezien: een jarenlange oorlog,

waarbij miljoenen mensen het leven hebben gelaten. In die optiek is het onweerlegbaar een mondiaal conflict: een gigantische ontplooiing van troepen, verzameld van overal ter wereld, op een heel beperkte oppervlakte, gedurende een eindeloos aanslepende periode.

De concentratie van al deze elementen in de Westhoek en het noorden van Frankrijk was en is ongezien. Dit maakt precies de uitzonderlijk universele waarde uit, die UNESCO vooropstelt. Deze elementen hebben er trouwens ook toe geleid dat de getuigen van de Eerste Wereldoorlog in West-Vlaanderen en Noord-Frankrijk na het beëindigen van de oorlog vrij snel geaccepteerd en gerecupereerd werden als monumenten voor de vrede. Verder staan er nog andere interessante erfgoedprojecten op stapel in het kader van de herdenking van de eerste wereldoorlog:

2014-18 is de naam van het grote crossmediale project waarmee de VRT tussen 2014 en 2018 de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog herdenkt. De eerste voorbereidingen voor het project werden reeds getroffen. In aanloop naar 2014 zal de VRT elk jaar in november extra aandacht schenken aan Wapenstilstand en de Eerste Wereldoorlog.

In het kader van de herdenking van 100 jaar Groote Oorlog richt de Vlaamse Regering ook een '**Herinneringspark**' op. De bedoeling is om via een aantal ingrepen in het landschap, een blijvende herinnering aan de Eerste Wereldoorlog tot stand te brengen. De Vlaamse

Bouwmeester organiseerde in 2008 een open oproep bij ontwerpers tot opmaak van een geïntegreerde conceptvisie. De uiteindelijke laureaat krijgt vanaf begin 2010 een jaar de tijd om het project verder uit te werken. Het herinneringspark kan dan vanaf 2011 gradueel gerealiseerd worden.

Lokale besturen en maatschappelijke actoren

Op dit moment is voornamelijk de provincie West-Vlaanderen actief bezig met de voorbereiding van de herdenking rond 100 jaar “Grote Oorlog”. Zo heeft Westtoer, in samenwerking met Toerisme Vlaanderen, een studie uitgevoerd die leidde tot een actieplan voor de toeristische valorisatie van het erfgoed in de Westhoek. Deze valorisatie genereert immers niet alleen bezoekersstromen naar de regio, maar vormt ook een belangrijke economische factor.

Het actieplan heeft tot doel om:

- een attractief, divers en kwalitatief hoogstaand toeristisch totaalproduct te ontwikkelen;
- de Westhoek (Flanders Fields) uit te spelen als een topbestemming op het gebied van oorlogstoerisme met een duidelijk imago en bijhorende positionering, communicatie en promotie;
- met de diverse partners het WO I-toerisme te coördineren, in het bijzonder met het oog op de 100-jarige herdenkingsperiode.

De realisatie van het nieuwe In Flanders Fields Museum (Ieper), de bouw van een onthaalinfrastructuur voor de Lyssenthoek (Poperinge), de uitbreiding van het memoriaal Museum Passendale met museumtuin (Zonnebeke), de vernieuwing van het IJzertorenmuseum (Diksmuide) en de bouw van het bezoekerscentrum Ganzenpoot (Nieuwpoort) worden de vijf speerpunten van het actieplan. Naast deze vijf strategische projecten

zullen ook andere bezoekersattracties in aanmerking komen.

Maar ook in andere provincies dan West-Vlaanderen werd slag geleverd, en tal van steden en gemeenten zullen hún geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog in herinnering brengen. Het is derhalve duidelijk dat de herinneringsinitiatieven en activiteiten zullen worden opengetrokken naar de andere provincies en lokale besturen. Daarnaast zullen ook diverse maatschappelijke actoren de opportuniteit krijgen om hun bijdrage te leveren aan de herdenking.

Voor de **organisatie van het project** is een centrale projectgroep opgericht. Dit is het coördinatie- en informatie-uitwisselingsplatform van het project voor de activiteiten die door de diverse geledingen van de Vlaamse overheid in het kader van het herdenkingsproject worden ontwikkeld. Tevens fungeert de projectgroep als adviesorgaan voor de Vlaamse Regering.

Voor de **coördinatie van het project** is een projectsecretariaat opgericht. Dit fungeert als uniek projectloket van de Vlaamse overheid voor de voorbereiding, coördinatie en opvolging van het project ‘Grote Oorlog’.

Contacten

Voor vragen of informatie kan u steeds terecht op het projectsecretariaat. De website rond het project ‘Grote Oorlog’ is in opmaak en zal in april online worden geplaatst.

Pierre Ruyffelaere

Algemeen coördinator project ‘Herdenking van de 100ste verjaardag Grote Oorlog (2014-2018)’
 Departement internationaal Vlaanderen
 Boudewijnlaan 30 bus 80, B-1000 Brussel
 T: +32 2 553 61 90 | F: +32 2 553 60 37
 pierre.ruyffelaere@iv.vlaanderen.be

Tinne Jacobs

Adjunct-coördinator project ‘Herdenking van de 100ste verjaardag Grote Oorlog (2014-2018)’
 Departement internationaal Vlaanderen
 Boudewijnlaan 30, bus 80, B-1000 Brussel
 T: +32 2 553 61 90 | F: +32 2 553 60 37
 tinne.jacobs@iv.vlaanderen.be

Topstukken edelsmeedkunst

Eind oktober 2009 wees het Agentschap Kunsten & Erfgoed van de Vlaamse Overheid een onderzoeksopdracht voor het opstellen van een proeflijst van topstukken op het vlak van edelsmeedkunst toe aan het Zilvermuseum Sterckshof in Deurne. Deze proeflijst moet de edelsmeedkunst uit de meest diverse invalshoeken onder de loep nemen.

Voor dit onderzoek is het Zilvermuseum momenteel op zoek naar specifieke stukken of ensembles, zowel in publiek als privaat bezit, die de edelsmeedkunst 'van de oudheid tot heden' illustreren. Naast de kunstwerken zelf komen ook verwante items in aanmerking, gaande van gereedschap en atelierinterieurs, over ontwerpen tot archiefmaterialen en dergelijke. Interessante items hoeven niet van Vlaamse origine te zijn, maar moeten zich wel in Vlaanderen bevinden.

Heemkringen of lokale musea die weet hebben van stukken of ensembles, die in het kader van het project passen, wordt verzocht contact op te nemen met wetenschappelijk assistent Ko Goubert. Het rapport van deze studie zal strikt vertrouwelijk zijn, zodat eigendomsgegevens etc. steeds beschermd blijven.

Contact:

Ko Goubert
Zilvermuseum Sterckshof
Hooftvunderlei 160
2100 Antwerpen-Deurne
03/360.52.44
ko.goubert@sterckshof.provant.be

Ieperse vlaggen

Heel wat verenigingen dragen sinds mensenheugenis hun vlag hoog in het vaandel. Vlaggen zijn belangrijke stukjes erfgoed voor verenigingen en voor de hele gemeenschap. Ze vertellen een kleurrijk verhaal over de geschiedenis, de waarden en de inspiratie van een vereniging. Een nieuwe brochure, gepubliceerd door Erfgoedcel CO7, geeft tips om vlaggen te bewaren, zodat ze nog vele generaties kunnen blijven voortbestaan in je vereniging.

Vaak krijgen deze stukken textiel immers niet de aandacht die zij verdienen. De bewaringstoestand is net zo min optimaal. Vlaggen hebben nochtans heel wat potentieel: ze spreken de mensen niet alleen aan omdat ze kleurig en mooi zijn, ze vertellen ook een verhaal van mensen, van verenigingen, van een sociaal netwerk, van gedeeld plezier. Bovendien is een vlag aanwezig op alle belangrijke momenten uit het verenigingsleven: bij optochten, leden-

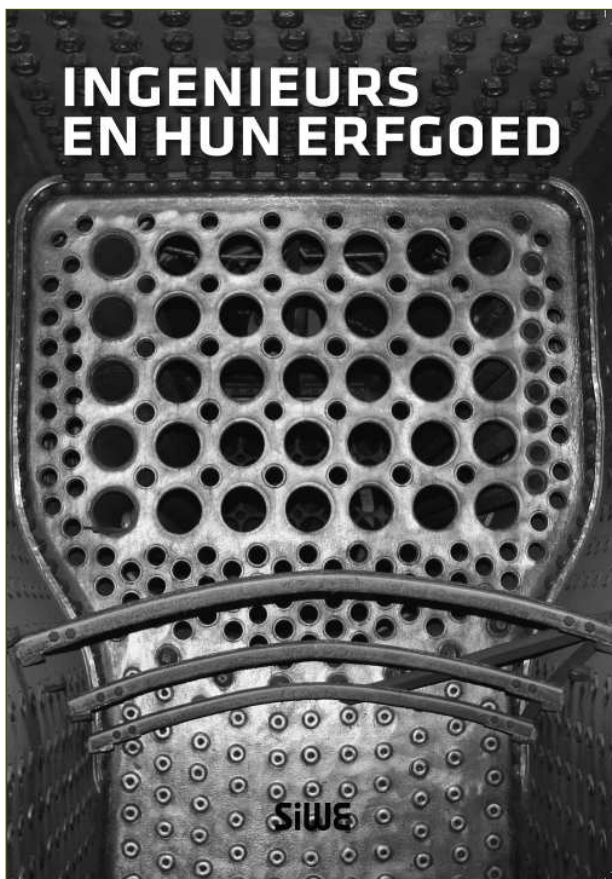
en dorpsfeesten, begrafenissen van leden...

Erfgoedcel Ieper startte in 2007 een project rond Ieperse verenigingsvlaggen, in samenwerking met de Stedelijke Musea Ieper en het Stadsarchief Ieper. De erfgoedcel maakte een inventaris op van de Ieperse verenigingsvlaggen en verzamelde informatie over vlaggen. Bijna 400 verenigingsvlaggen werden opgespoord, gefotografeerd en beschreven. Deze vlaggen kan je nu virtueel doorsnuisteren op iepersevlaggen.be. Je vindt er ook meer informatie over de geschiedenis, symboliek, fabricatie en het gebruik van vlaggen.

Erfgoedcel CO7 volgde dit vlaggenproject verder op: ze voltooide de website en publiceerde een 'wat en hoeboekje' met tips om vlaggen goed te bewaren. Je kunt deze brochure gratis downloaden op iepersevlaggen.be.

SIWE-publicatie: Ingenieurs en hun erfgoed

Het Steunpunt Industrieel en Wetenschappelijk Erfgoed (SIWE) stelde onlangs de nieuwe publicatie 'Ingenieurs en hun erfgoed' voor. De rijk geïllustreerde publicatie geeft een steekproef van nog bestaand industrieel en technisch erfgoed en verwijst naar de beroepsgroep die mee aan de oorsprong stond van het verwezenlijken ervan, namelijk de ingenieurs. Door de rol van de ingenieurs te beklemtonen, wil men deze belangrijke beroepsdoelgroep sensibiliseren voor het behoud van hun erfgoed. Tegelijk heeft het boek ook een didactisch doel naar jongeren toe.

Ondanks de belangrijke rol die ingenieurs gespeeld hebben in de geschiedenis van wetenschap en techniek bleef hun rol in Vlaanderen tot nu toe onderbelicht. In Brugge werd in november 2009 de Scheepsdalebrug gesloopt, een uniek monument uit de Vlaamse techniekgeschiedenis. Zij was van de hand van Arthur Vierendeel, één van de belangrijkste ingenieurs uit onze techniekgeschiedenis. Uit het debat rond de brug bleek dat deze figuur in het Brugse een grotendeels onbekende figuur was. Op dat moment liep er te Brugge een tentoonstelling over de Brugse architect Louis Delacenserie. In talloze boeken wordt deze vermeld als de bouwmeester van het station van Antwerpen. Dit klopt wat het imposante stationsgebouw zelf betreft. De minstens even indrukwekkende metalen stationsoverkapping, de enige die in Vlaanderen nog rest (na een bewogen strijd om het behoud ervan), is het werk van de totaal onbekende ingenieur Clément Van Bogaert. En wie in Antwerpen kent nog Gustave Royers? Nochtans heeft niemand zowel het Antwerpse stadsbeeld als het havenlandschap getekend als deze ingenieur. De man toonde zich ondanks zijn talloze bevoegdheden, geen blinde technocraat: hij vocht ook voor het behoud van historische gebouwen zoals de Waterpoort en het Steen.

Voor de nieuwe SIWE-publicatie 'Ingenieurs en hun erfgoed' werd een selectie gemaakt van 25 ingenieurs uit de Belgische geschiedenis, met hun verwezenlijkingen hier te lande en in het buitenland. Telkens wordt een beknopte biografie van de ingenieur geconfronteerd met een al dan niet beschermd relict (bv. Vifquain en de hangbrug in Basel). Daarnaast bevat het boek een inleidend artikel over de rol van de ingenieurs in de industriële revolutie en een uitgebreide bibliografie.

Praktisch: het boek is te bestellen via info@siwe.be aan de prijs van 10,00 euro (12,00 euro incl. verzendingskosten).

Derde Vlaamse Dialectendag

Op 29 mei organiseert Variaties vzw, de koepelorganisatie van alle lokale, regionale en provinciale dialectverenigingen in Vlaanderen voor de derde keer een Vlaamse Dialectendag. Organisatiepartner is dit keer het Dialectgenootschap Bachten de Kupe en de plaats van het gebeuren is het Cultuurcentrum Casino te Koksijde. Het programma biedt in de voormiddag keuze uit vijf werkwinkels (waaruit men er twee kan kiezen) of een erfgoedwandeling met als thema 'Koksijde door de ogen van de Zoeaven'. 's Middags is er een infomarkt waar

alle dialectverenigingen hun activiteiten kenbaar maken en publicaties te koop aanbieden. In de namiddag staan er twee lezingen en een dialectenquiz met bekende West-Vlamingen op het programma. Johan Verminnen zorgt voor de muzikale omlijsting.

Deelname aan de Derde Vlaamse Dialectendag kost 15 euro p.p. (inclusief koffie en lunch). Aanmelden kan tot uiterlijk 15 mei via de website van Variaties: www.variaties.ugent.be

Variaties vzw organiseert i.s.m.
Dialectgenootschap 'Bachten de Kupe'
en het gemeentebestuur van Koksijde

DERDE VLAAMSE
Dialectendag

29 mei 2010
Cultureel Centrum 'Casino'
Koksijde

Op het programma:
lezingen, workshops, erfgoedwandeling,
infomarkt, dialectenquiz met bekende West-Vlamingen,
gepresenteerd door Caroline Verstraete,
programmamaker WTV-Focus.

Muzikale omlijsting door Johan Verminnen